

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ОБЛІК І АУДИТ»

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

«ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ НА ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»»

Здобувача: Загорний Юліан Вікторович

Науковий керівник: к. е. н., доцент Бірюк О.Г.

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувач кафедри: к.е.н., доцент Коршикова Р.С.

Київ – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи
(гарант) освітньо-професійної
програми

Р.С. Коршикова

(підпис)

(ініціали, прізвище)

_____ 20 ____ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

Р.С. Коршикова

(підпис)

(ініціали, прізвище)

_____ 20 ____ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти **Загорному Юліану Вікторовичу**

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Оподаткування доходів фізичних осіб на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "24" березня 2023 року № 506-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
(назва розділу)	
Розділ 2	СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ НА ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»
(назва розділу)	
Об'єкт дослідження:	<i>господарські операції з оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»</i>
Предмет дослідження:	<i>комплекс теоретичних, організаційних та прикладних питань, що пов'язані з оподаткуванням доходів фізичних осіб</i>
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	<i>вивчення, критична оцінка теоретичних положень та діючої практики організації оподаткування доходів фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» і розробка на цій основі практичних рекомендацій щодо його удосконалення</i>
Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:	
У розділі 1	ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
— дослідити, систематизувати та узагальнити інформацію щодо сутності, ставок і пільг податку на доходи фізичних осіб	
— дослідити, систематизувати та узагальнити нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб згідно чинного законодавства України	
— дослідити організаційно-економічні особливості діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та визначити їх вплив на побудову обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб	
У розділі 2	СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ НА ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»
- дослідити, систематизувати та узагальнити інформацію щодо відображення про доходи фізичних осіб в обліковій політиці ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та надати пропозиції щодо її удосконалення	
— дослідити, систематизувати та узагальнити інформацію щодо обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»	
— дослідити, систематизувати та узагальнити інформацію щодо обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб за іншими доходами в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»	
- розкрити порядок складання та подання звітності за податком на доходи фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»	

**Завдання підготував
науковий керівник**

О.Г. Бірюк

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«___» _____ 20__ р.

Завдання одержав здобувач

Ю.В. Загорний

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«___» _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 56 сторінок, 3 таблиці, 38 рисунків, список використаних джерел з 36 найменувань, додатки.

«Оподаткування доходів фізичних осіб на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

Об'єктом дослідження є процес обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД».

Предметом дослідження є теоретичні та організаційні засади обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб.

Мета дослідження. Дослідження теоретичних та організаційних засад обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб, а також аналіз стану та вдосконалення обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД».

Відповідно до мети було визначено наступні *завдання*:

- дослідити сутність податку на доходи фізичних осіб;
- визначити нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб;
- надати організаційно-економічні особливості діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та їх вплив на побудову обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб;
- відобразити облікову політику щодо відображення інформації про доходи фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та її удосконалення;
- дослідити облік розрахунків за податком на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»;
- визначити особливості обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб за іншими доходами в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»;
- визначити порядок складання та подання звітності за податком на доходи фізичних осіб в ТОВ СІЛЬПО-ФУД».

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретична значущість отриманих результатів полягає в дослідженні сутності податку на доходи фізичних осіб; визначенні нормативно-правового регулювання обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб. Практична значущість отриманих результатів полягає в характеристиці організаційно-економічних особливостей діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та їх впливу на побудову обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб; відображенні облікової політики щодо відображення інформації про доходи фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та її удосконалення; дослідження обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»; визначенні особливостей обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб за іншими доходами в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»; дослідженні порядку складання та подання звітності за податком на доходи фізичних осіб в ТОВ СІЛЬПО-ФУД».

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2023.

Рік захисту роботи: 2023.

Ключові слова: доходи фізичних осіб, витрати на оплату праці, собівартість реалізованої продукції, облік розрахунків за ПДФО, облікова політика, порядок складання та подання звітності за ПДФО.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	6
1.1. Податок на доходи фізичних осіб: сутність, ставки, пільги.....	6
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб.....	13
1.3. Організаційно-економічні особливості діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та їх вплив на побудову обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб	21
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ НА ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»	30
2.1. Облікова політика щодо відображення інформації про доходи фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та її удосконалення	30
2.2. Облік розрахунків за податком на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД».....	35
2.3. Облік розрахунків за податком на доходи фізичних осіб за іншими доходами в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»	39
2.4. Порядок складання та подання звітності за податком на доходи фізичних осіб в ТОВ СІЛЬПО-ФУД»	42
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53
ДОДАТКИ	57

ВСТУП

Актуальність теми. Стрімкі негативні зміни в економічній системі України змусили суб'єктів господарювання приділяти більше уваги ефективній організації облікових процесів, особливо у сфері податкового обліку. Виділяючи податок на доходи фізичних осіб із загального переліку податків, необхідно підкреслити його важливість для суб'єктів господарювання (роботодавців) та найманих працівників. Тому лише після фактичної оцінки історичних змін, пов'язаних з обліком податку на доходи фізичних осіб, можна буде продемонструвати доцільність запровадження законодавчих змін та надати рекомендації щодо вдосконалення процесу обліку.

Питанням організації бухгалтерського обліку податків присвячена велика кількість наукових праць. Серед науковців, які працювали над цією темою, такі вчені, як В.М. Жук, О.С. Кривцов, О.І. Малишкін, Н.В. Овсяк, Н.М. Ткаченко та ін.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є дослідження теоретичних та організаційних засад обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб, а також аналіз стану та вдосконалення обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД».

Відповідно до мети було визначено наступні завдання:

- дослідити сутність податку на доходи фізичних осіб;
- визначити нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб;
- надати організаційно-економічні особливості діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та їх вплив на побудову обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб;
- відобразити облікову політику щодо відображення інформації про доходи фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та її удосконалення;

- дослідити облік розрахунків за податком на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»;
- визначити особливості обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб за іншими доходами в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»;
- визначити порядок складання та подання звітності за податком на доходи фізичних осіб в ТОВ СІЛЬПО-ФУД».

Об'єктом дослідження є процес обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД».

Предметом дослідження є теоретичні та організаційні засади обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб.

Методи дослідження оподаткування доходів фізичних осіб на ТОВ включати такі підходи як детальний аналіз бухгалтерських записів та документації, пов'язаної з оподаткуванням доходів фізичних осіб, перевірка системи обліку та оподаткування, що застосовується в ТОВ "Сільпо-Фуд", аналіз податкових декларацій, які подаються ТОВ "Сільпо-Фуд" та фізичними особами.

Теоретична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість отриманих результатів полягає в дослідженні сутності податку на доходи фізичних осіб; визначенні нормативно-правового регулювання обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб. Практична значущість отриманих результатів полягає в характеристиці організаційно-економічних особливостей діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та їх впливу на побудову обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб; відображенні облікову політику щодо відображення інформації про доходи фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та її удосконалення; дослідження обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»; визначенні особливостей обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб за іншими доходами в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»; дослідженні порядку складання та подання звітності за податком на доходи фізичних осіб в ТОВ СІЛЬПО-ФУД».

Інформаційна база дослідження оподаткування ПДФО (податок на доходи фізичних осіб) може включати наступні джерела і документи: Податковий кодекс, нормативно-правові акти, які стосуються оподаткування ПДФО, форми та звіти для збору інформації про оподаткування ПДФО, податкові декларації, які подаються фізичними особами для звіту про свої доходи та сплату ПДФО, рішення судів у справах, пов'язаних з оподаткуванням ПДФО.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

1.1. Податок на доходи фізичних осіб: сутність, ставки, пільги

Сьогодні національна податкова система не в повній мірі виконує свої функції щодо загального оподаткування, фіскальної достатності та соціальної справедливості, рівності платників податків, прозорості адміністративних процедур. Особливої уваги заслуговує податок на доходи фізичних осіб (далі – податок на доходи фізичних осіб), який є одним із загальнодержавних податків, порядок справляння якого визначено розділом IV Розділом IV Податкового кодексу України (далі – ПКУ) [1].

Як основне джерело національних фінансових ресурсів оподаткування також є важливим засобом акумуляції коштів національним фондом, яким є національний бюджет країни. Оподаткування є вихідною фінансовою основою діяльності держави і найважливішою формою регулювання ринкових відносин.

Як основне джерело національних фінансових ресурсів оподаткування також є важливим засобом акумуляції коштів національним фондом, яким є національний бюджет країни.

Оподаткування є вихідною фінансовою основою діяльності держави і найважливішою формою регулювання ринкових відносин.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є одним із основних джерел наповнення державного та місцевих бюджетів і використовується для регулювання доходів і заощаджень населення на всіх рівнях суспільства.

Як економічна категорія ПДФО має ряд ознак, які відображено на рис. 1.1.

Рисунок 1.1 - Ознаки податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) [1]

Соціальний зміст оподаткування доходів фізичних осіб дає змогу підтримувати соціальний баланс шляхом зміни співвідношення доходів між різними групами платників соціального податку, а також зменшувати нерівність у доходах між ними шляхом використання податкових соціальних пільг та податкових кредитів. Водночас у наукових працях О.В. Радової зазначено, що для забезпечення соціально-економічної справедливості української податкової політики необхідно застосовувати зарубіжний досвід, наприклад, враховуючи сімейний стан платника, кількість працюючих у сім'ї, наявність дітей та утриманців [2].

Отже, трактування сутності ПДФО можна розглядати з трьох аспектів: явища, процесу та системи. По-перше, оподаткування прибутку пояснюється як явище, що відображає формування складних економічних і фінансових умов, що відображає позитивний і негативний характер оподаткування, його податковий тиск і його вплив на формування бюджету союзної території.

По-друге, процес оподаткування доходів фізичних осіб слід розглядати як низку безперервних дій платників та податкових агентів, спрямованих на виконання передбаченого податковим законодавством фіскального завдання, а саме: вилучення частини доходів фізичних осіб на користь державних установ до складають дохідну частину бюджету.

Фіскальне завдання податкового законодавства, а саме: вилучити частину доходів громадян і сформувати їх безпосередньо в дохідну частину бюджету державних установ. Водночас податок на доходи фізичних осіб можна назвати фінансово-економічним механізмом, який поступово впроваджується з метою забезпечення раціонального використання засобів його нарахування та своєчасної та правильної сплати.

По-третє, під системою податку на прибуток розуміють сукупність взаємопов'язаних елементів, які діють як єдине ціле і взаємодіють із зовнішнім і внутрішнім середовищем.

Основною складовою системи оподаткування доходів фізичних осіб є податковий орган, який обумовлює деякі дії податкових агентів, спрямовані на чітке податкове тлумачення основних елементів оподаткування.

Елементи оподаткування: доходи фізичних осіб, база оподаткування, ставки податку, податкові соціальні пільги та податкова знижка формують фіскальні інструменти оподаткування фізичних осіб що застосовують роботодавці (рис. 1.2).

При цьому оподатковуваний дохід складається із заробітної плати, дивідендів, матеріального забезпечення по тимчасовій непрацездатності, сум винагороди, що відповідає умовам цивільно-правового характеру, доходу від продажу майна та немайнових прав, процентів банку, доходу від оренди майна, інвестиційний дохід, пасивний дохід, додаткові пільги роботодавця тощо.

До доходів, які не включаються до місячного валового оподаткованого доходу (не оподатковуються), належать пенсії, виплати державної та соціальної допомоги, державні премії чи стипендії, компенсаційні витрати на відрядження, витрати на поховання, основна сума вкладу тощо.

Назва	• Сутність
Суб'єкт оподаткування	- Резиденти - фізичні особи (доходи, отримані з джерела їхнього походження в Україні, та іноземні доходи). - Нерезиденти - фізичні особи (доходи, отримані з джерела їхнього походження в Україні). - Податкові агенти
Об'єкт оподаткування	- Об'єктом оподаткування резидента є: - Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід. - Доходи з джерела їхнього походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування. - Іноземні доходи - прибутки, отримані з джерел за межами України. - Об'єктом оподаткування нерезидента є: - Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід із джерела його походження в Україні. - Доходи з джерела їхнього походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування
Порядок нарахування	Резиденти сплачують податок з усіх доходів, отриманих із джерела їхнього походження як в Україні, так і за кордоном. Водночас у них залишається можливість врахувати податок, сплачений за кордоном, у визначенні в декларації річної суми податку, що підлягає сплаті в бюджет. Нерезидент платить податок також за чинним сьогодні принципом - тільки з доходів, одержаних в Україні
Податкова база	Базою оподаткування є загальний оподатковуваний дохід - будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований на користь платника податку протягом звітного податкового періоду

Рисунок 1.2 - Основні елементи сплати податку з доходів фізичних осіб в Україні [1]

Коли податкові ставки знижуються, попит на товари та послуги зростає, створюючи умови для збільшення заощаджень, і навпаки, коли податкові ставки підвищуються, платник податків сплачує до бюджету більшу частину своїх доходів - менше, зберігає їх для власного споживання.

У сучасних умовах, окрім фіскальної, держава має приділяти особливу увагу коригуючій функції податку на доходи фізичних осіб, оскільки оподаткування серйозно впливає на рівень і структуру доходів населення та вимоги до його платоспроможності (рис. 1.3).

Рисунок 1.3 - Важливість податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) [3].

Через податок на доходи фізичних осіб реалізується зв'язок громадян-платників податків з державою (у формі фінансових служб) та органами місцевого самоврядування, завдяки чому громадяни беруть участь у формуванні доходів бюджету та отримують право контролювати ефективне використання.

Існуючі ставки ПДФО відображено на рис. 1.4.

Порядок нарахування, утримання та сплати ПДФО до бюджету містить ст. 168 ПКУ.

Частиною другою статті 54 ПКУ зазначено, що у разі нарахування/виплати доходу на користь платника податків грошові зобов'язання з податків, що підлягають утриманню та сплаті (перерахуванню) до бюджету - фізичних осіб, вважаються узгодженими при визначенні податкового зобов'язання на календарну дату, визначену згідно розд. IV ПКУ – податковий період для відповідного бюджету.

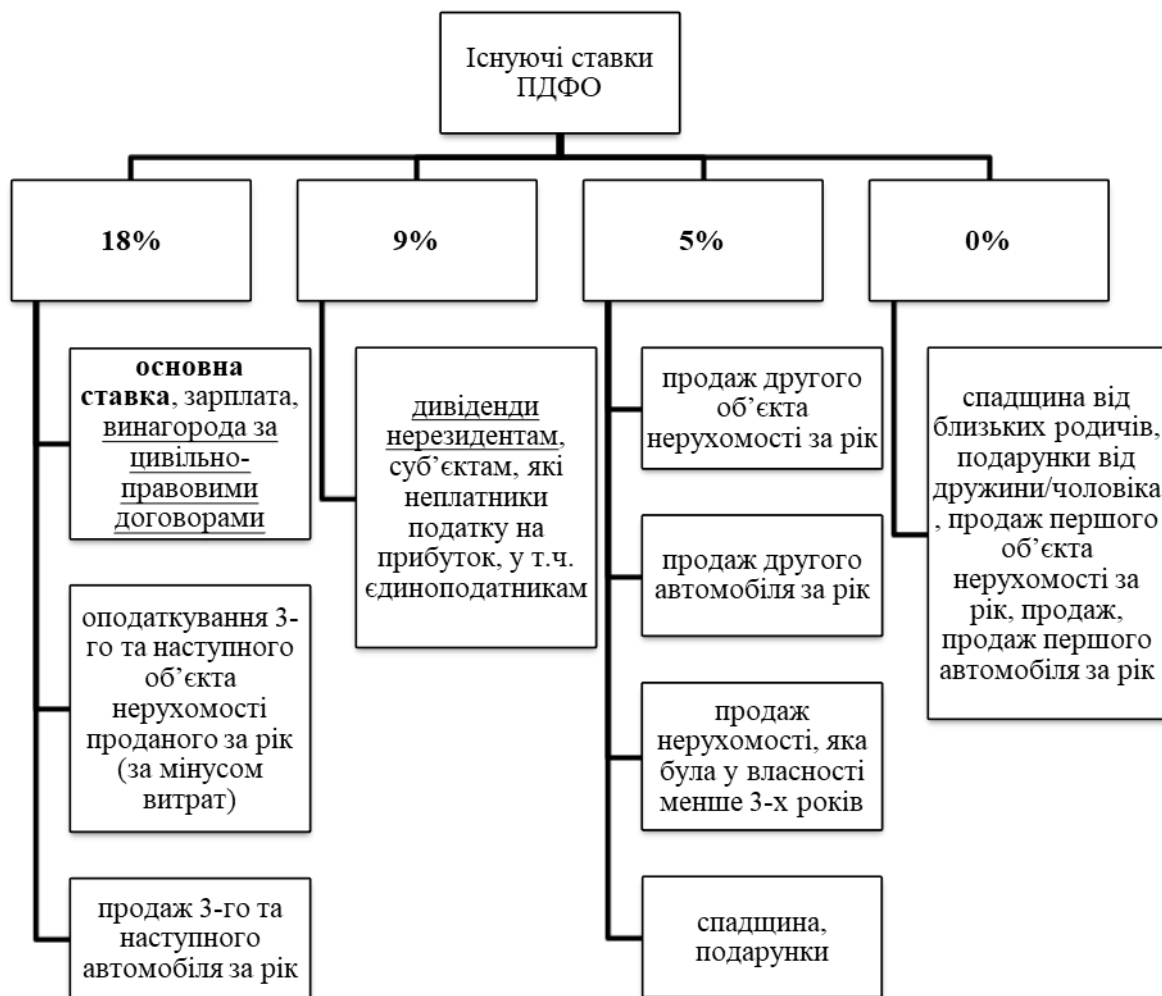

Рисунок 1.4 - Існуючі ставки ПДФО [1]

Враховуючи положення частини першої статті 168 Податкового кодексу України, можемо зробити наступні висновки. Податкові агенти зобов'язані сплачувати податок на доходи фізичних осіб до бюджету:

- на день виплати оподатковуваного доходу - якщо він виплачує цей дохід готівкою, отриманою в установі банку, або шляхом перерахування на банківський рахунок платника податку (пункт 1.2 статті 168 ПКУ);

- протягом 3 банківських днів з дня, наступного за днем нарахування (виплати, надання) доходу, - коли дохід виплачується в негрошовій формі або готівкою з каси, але банк не отримує його на зазначену дату та на вказані цілі(ст. 168.1.4 ГПК);

- протягом 30 календарних днів за останнім днем місяця, в якому було нараховано дохід, - якщо оподатковуваний дохід фізичній особі нараховано, але не виплачено (пункт 1 п. 168 ПКУ).

Якщо день сплати ПДФО припадає на вихідний, святковий або неробочий день, ПДФО нараховується за попередній день. Перенесення терміну оплати на наступний робочий день згідно Податкового кодексу України не передбачається.

Таким чином, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) - державний податок, розмір якого безпосередньо залежить від розміру оподатковуваного доходу фізичних осіб (резидентів і нерезидентів, які отримують доходи з джерел в Україні). На відміну від податків у фіксованій сумі, такі податки дуже швидко реагують на зміни, що відбуваються в економіці, особливо коли йдеться про кризові явища. Якщо людина не отримує доходу або різко скорочує доходи, то кількість грошей у бюджеті може значно зменшитися.

Податок на доходи фізичних осіб є не тільки одним із основних податків, що формують бюджет, але й важливим показником для вимірювання соціально-економічного стану країни. З підвищенням добробуту платників податків (фізичних осіб) розширення існуючої бази оподаткування призведе до збільшення надходжень до бюджету, що дасть змогу проводити активну соціальну політику.

Крім того, надходження від податку на доходи фізичних осіб відіграють місцевого та державного бюджетів України. Податок на доходи фізичних осіб відіграє важливу регулюючу роль у суспільстві, і його значення зростає з посиленням ролі держави та її впливу на формування культури платника податків. Ця функція оподаткування виражається в диференціації умов оподаткування з метою сприяння розвитку пріоритетних галузей економіки та підтримки окремих категорій населення. Соціально-регулююча функція податку на доходи фізичних осіб полягає, насамперед, у наданні пільг з податку на доходи конкретним групам населення. Важливість цього податку неможливо переоцінити, оскільки він зачіпає інтереси всього без винятку економічно активного населення країни. За допомогою податку на доходи фізичних осіб вирішуються складніші завдання забезпечення належних грошових надходжень до бюджетів усіх рівнів, регулювання обсягу доходів, а відтак і структури індивідуального споживання і заощаджень громадян, стимулювання найбільш раціонального використання отриманих коштів, а також допомога найменш захищеним верствам населення.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб

Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні вимагає швидких трансформаційних змін і структурних реформ, спрямованих на формування конкурентоспроможної ринкової економічної системи. Фундаментальні зміни в економіці можливі лише за умови активного регулювання державою її найважливіших секторів, особливо фінансового. Водночас впровадження реформ має бути економічно ефективним та соціально-державним.

Кожним нормативним документом регулюється окрема сфера, що стосується виплат працівникам, зокрема (рис. 1.5).

1. Статтею 43 Конституції України від 28 червня 1996 р. № 254к/96 ВР (із змінами і доповненнями від 15.03.2016 р.) кожному громадянину гарантується право на працю, яку людина вільно обирає і на яку вільно погоджується. Статті 44-46 Конституції України гарантують працівникам права захисту своїх економічних і соціальних інтересів, право на соціальний захист.

2. Главами II, VI, VII, VIII Кодексу законів про працю (КЗпП) України від 10 грудня 1971 р. № 322–VIII (із змінами та доповненнями) визнаються правові засади і гарантії права громадян України розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної і творчої праці.

3. Податковим кодексом України від 2 грудня 2010 р. № 2755–VI (із змінами та доповненнями) регулюються відносини у сфері справляння податків і зборів. Зокрема, визначається вичерпний перелік податків та зборів, які справляються платниками податків та зборів в Україні, та порядок їх адміністрування, визначено їхні права та обов'язки, компетенцію органів з контролю, права та обов'язки посадових осіб цих органів під час здійснення податкового контролю, а також передбачено відповідальність у разі недотримання податкового законодавства.

4. Правові, економічні й організаційні засади оплати праці працівників, що перебувають у трудових взаєминах, визначає Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. № 144/95–III (із змінами та доповненнями).

Рисунок 1.5 - Регулювання виплат працівникам на підприємстві [1;2;4]

Наукові дослідження в галузі державного управління доводять, що потреба в державному регулюванні є більшою в країнах з перехідною економікою, оскільки самоорганізація має досить стійкі системні характеристики і погано працює під час переходу від однієї системи до іншої, загострюючи соціальні проблеми.

При цьому функцією держави є стимулювання, сприяння трансформаційним процесам, реформам і чітке спрямування економічних процесів відповідно до цілей, завдань, потреб та інтересів держави. Однією з найважливіших реформ в Україні є децентралізація державної та фінансової влади, що сприяє місцевому самоврядуванню. Фінансовий аспект цієї реформи є одним із найважливіших аспектів, від якого значною мірою залежить успіх самої реформи. Варто зазначити, що оподаткування є основним фінансовим засобом мобілізації національного доходу, а оподаткування є важливим засобом формування надходжень до державного та місцевих бюджетів.

Серед визначальних податків, що забезпечують формування місцевих бюджетів, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), що також відіграє роль соціального регулювання та поширюється на практично все населення.

В Україні для розвитку конкурентоспроможної, соціально орієнтованої економіки необхідно здійснити ефективне реформування всієї податкової системи, особливо модернізацію державних механізмів регулювання оподаткування доходів фізичних осіб. Це забезпечить рівноправне виконання державою соціально-економічних функцій і неминуче призведе до зростання добробуту народу та зростання довіри громадян до органів державної влади.

В умовах децентралізації державне регулювання оподаткування доходів фізичних осіб є політико-економічним процесом, що ґрунтується на реалізації відповідної національної податкової політики, а це низка форм і методів впливу держави на суб'єктів оподаткування та одержувачів податків.

Метою державного регулювання податку на доходи фізичних осіб шляхом прийняття нормативно-правових актів є визначення оптимальної моделі розвитку відносин, що складаються під час адміністрування та розподілу цього податку.

Державне регулювання виявляється також у встановленні законодавчих норм, правил, вимог і порядку адміністрування та перерозподілу оподаткування доходів фізичних осіб.

Порядок оподаткування доходів фізичних осіб в Україні регулюється розділом IV ПКУ, відповідні положення якого підкреслюють основний зміст податку на доходи фізичних осіб. Це платники податків, об'єкти оподаткування, бази оподаткування, податкові періоди, ставки податку, пільги тощо. Важливим змістом ПДФО є суб'єкт оподаткування. Податковим кодексом України визначені такі категорії платників ПДФО (рис. 1.6)[1]:

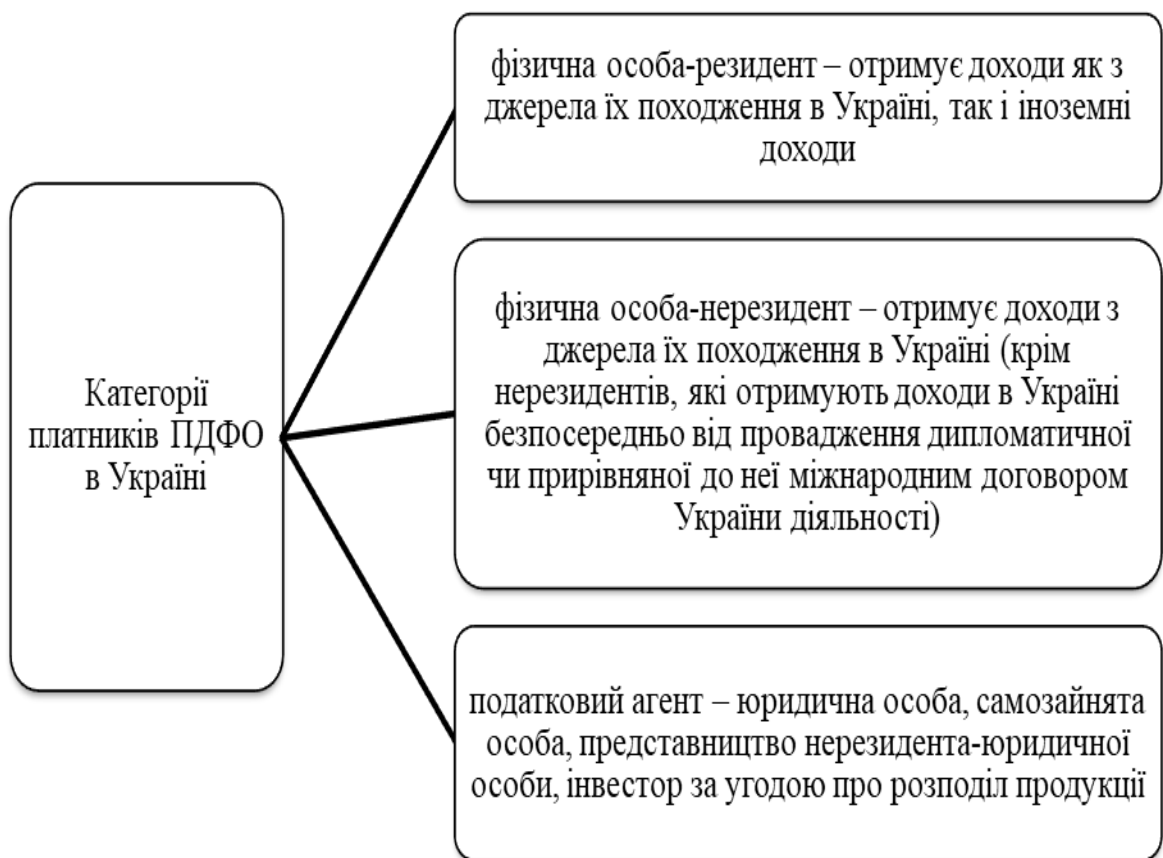

Рисунок 1.6 - Категорії платників ПДФО в Україні [1].

Подібний підхід використовується в податковому законодавстві Польщі, Італії, Німеччини та інших європейських країн для визначення податкового статусу фізичної особи.

Беручи приклад Франції, платники податків поділяються на платників податків-резидентів і платників податків-нерезидентів відповідно до тривалості

проживання в країні: люди, які проживають у Франції більше половини календарного року (183 дні або більше), класифікуються як платник податків - резидент протягом 6 місяців - має податковий статус нерезидента[1].

Об'єкт оподаткування ПДФО визначається залежно від статусу платника податку. Відповідно до ПКУ об'єктом оподаткування для резидента та нерезидента є (рис. 1.7):

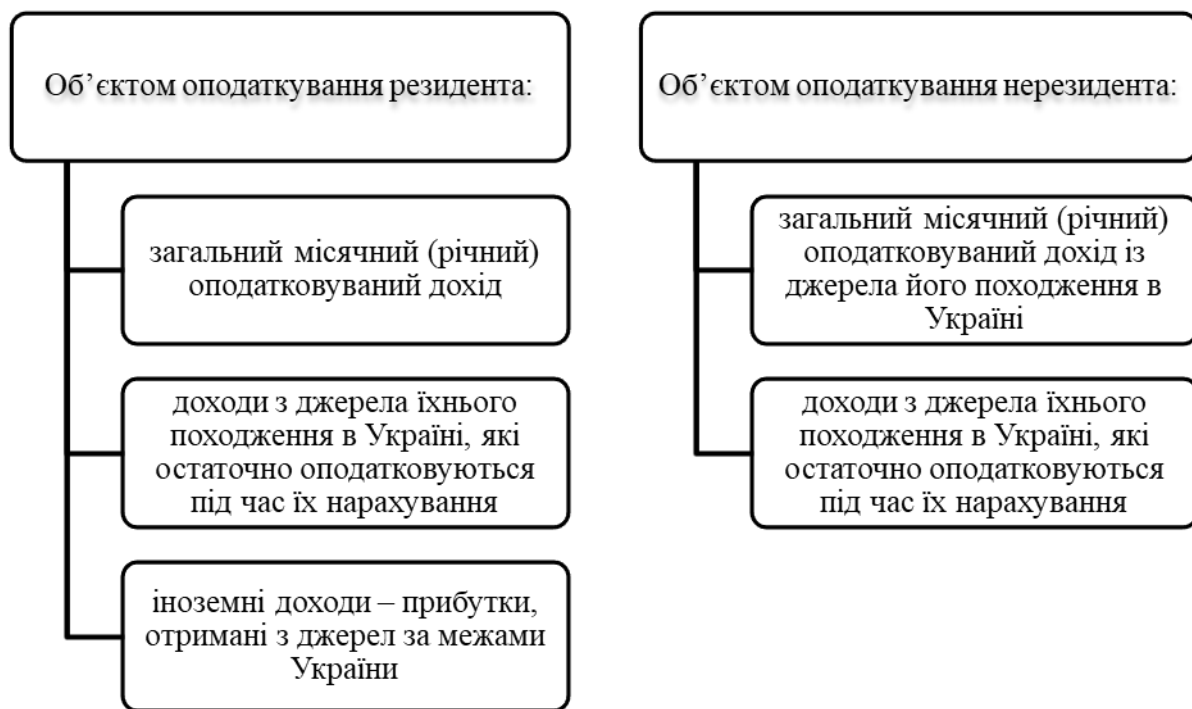

Рисунок 1.7 - Об'єкт оподаткування ПДФО [1]

Система оподаткування доходів фізичних осіб, яка повинна бути адаптована до національних умов, є дуже важливою, оскільки вона є бюджетним пріоритетом і група платників податку на доходи фізичних осіб є найбільшою за чисельністю категорією платників податків в Україні. Проте існують певні проблеми та дисбаланси в існуючій системі збору та управління податку на доходи фізичних осіб в Україні, серед яких [4, с. 773]:

– не враховується іноземний досвід при поданні декларації про доходи фізичних осіб;

- невідповідне законодавство про розподіл податкової соціальної допомоги (далі – ПСД);
- адміністрування ПДФО не відповідає певним принципам побудови та цілям податкової системи;
- відсутність прогресивного податку на доходи фізичних осіб;
- низький рівень фінансової грамотності та податкової культури населення;
- рівень корупції досить значний;
- ухилення від сплати податку з доходів фізичних осіб у великих розмірах;
- жодних ефективних кроків щодо легалізації доходів громадян із тіньового сектору економіки не зроблено.

Також покажемо основні питання сплати ПДФО в Україні, що наведено на рис. 1.8.

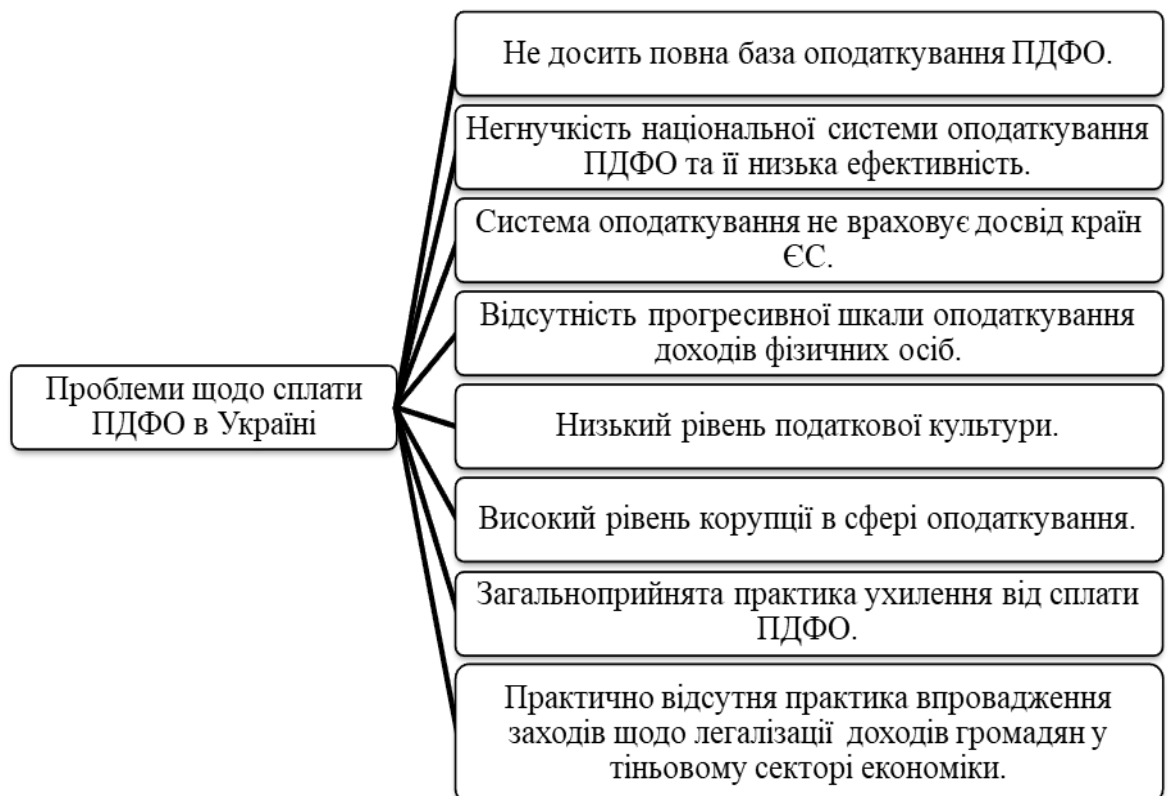

Рисунок 1.8 - Проблеми щодо сплати ПДФО в Україні [4]

Однією з проблем збору податку на доходи фізичних осіб як виду прибуткового податку є питання приховування доходів та ухилення від сплати податків, оскільки кожен суб'єкт прагне отримати якомога більше доходу та витратити якомога менше своїх грошей. Слід зазначити, що в державі створена система фіскальної, а в окремих випадках і кримінальної відповідальності за порушення податкового законодавства, що зумовило формування відповідної податкової культури, за якої сплата податків є першим і головним обов'язком платників податків перед суспільством.

Негативним чинником, який впливає на формування податкової культури платників є також нестабільність податкового законодавства – зміна підходів щодо оподаткування та визначення ставок. Зміни розміру відсоткових ставок залежать від впливу різноманітних чинників, зокрема, найбільший вплив спричиняють політичний та економічний. Протягом досить тривалого періоду часу в Україні існував диференційований підхід щодо оподаткування доходів громадян, який базувався на категоріях і групах платників, максимальні ставки оподаткування доходів громадян сягали до 50-60 %.

Сьогодні однією з головних економічних причин прогресивного оподаткування фізичних осіб є значна різниця в доходах і зайнятості. Таким чином, середня заробітна плата найбільш високооплачуваної галузі (інформація та зв'язок) у 3,1 раза перевищувала середню заробітну плату найменшооплачуваної галузі (тимчасове розміщення та харчування), а заробітна плата такого соціально важливого та великого галузь - за чисельністю працюючих в охороні здоров'я розмір галузі – більш ніж у 3 рази.

Водночас зарплата керівників державних підприємств у чотири-шість разів перевищує середню по країні. Як і будь-який інший інструмент державного управління, прогресивне оподаткування має свої переваги та недоліки.

Основними перевагами прогресивної системи оподаткування є[3]:

1. Соціально справедливий розподіл доходів є стимулом для підвищення економічної активності та зайнятості, зменшує потребу працюючого населення у суттєвій соціальній підтримці з боку держави, підвищує споживчий попит і рівень

заощаджень, а також сприяє збільшенню приватних інвестицій у людський капітал і є безумовним чинником побудови соціальної згоди.

2. Перенесення податкового тягаря з менш забезпечених верств населення на заможніші, що за умови врахування податкових ставок загалом збільшить надходження до бюджету. Перерозподіл призведе до зменшення розміру державної соціальної допомоги (включаючи житлові субсидії) та необхідності виплати малозабезпеченим працівникам через невинуватено високі податкові ставки щодо їхніх доходів. У цьому контексті ще одним рушієм працевлаштування та переходу на офіційний ринок праці буде віра працівників у свою здатність утримувати себе та свої сім'ї чесною оплатою праці.

3. Підвищення престижу суспільно корисних видів праці, які не передбачають високої матеріальної винагороди, - наукова робота, зайнятість у сфері освіти, медицини, освіти та соціальної роботи, благодійна та правозахисна діяльність, охорона навколишнього середовища.

4. Зменшення розриву в наявних доходах людей з однаковою освітою в різних галузях є надзвичайно важливим для внутрішнього ринку праці. Серед таких низькооплачуваних груп на високоосвічених людей припадає переважна більшість видів економічної діяльності, таких як освіта, медицини, державного управління, соціальної роботи. Те, чи може держава ефективно перерозподіляти доходи за таких обставин, є інтуїтивним тлумаченням суспільного почуття справедливості та має великий вплив на соціальну та професійну самоідентичність населення, особливо серед молодих працівників.

Підвищення реальних доходів від зайнятості високоосвічених працівників може стати основою для формування середнього класу в Україні, оскільки майже в усіх країнах, як розвинених, так і тих, що розвиваються, існує високий рівень освіти, щоб отримувати гідний дохід від зайнятості в усіх сферах.

5. Гармонізація вітчизняної податкової системи з податковим законодавством європейських країн, переважна більшість яких (за винятком країн Балтії, Румунії та Чехії, де спостерігається неясна прогресія у вигляді значної податкової безкоштовний мінімальний дохід) використовують індивідуальне

прогресивне оподаткування. Крім того, цей спосіб оподаткування закріплено в конституціях деяких із цих країн (Італія, Ліхтенштейн).

Недоліки прогресивних систем оподаткування зазвичай включають:

- підвищений ризик тінізації доходів;
- особливо для осіб з високими доходами; і
- складність адміністрування податку на доходи фізичних осіб.

Проблемою є і існуючий механізм зарахування податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів, який поглиблює розмежування географічних громад. Оскільки в більшості випадків громадяни працюють на підприємствах та в установах за межами свого населеного пункту, ПДФО справляється до місцевого бюджету за місцезнаходженням юридичної особи, в якій працює громадянин-платник податку. Таким чином, громада, в якій проживає платник податку на доходи фізичних осіб, фінансує послуги, які він споживає, але не отримує додаткових податкових надходжень.

Отже, є дисбаланс, тому що ПДФО сплачується одній громаді, а послуги надаються іншій громаді. Тому вважаємо доцільним змінити порядок нарахування ПДФО до місцевих бюджетів і принаймні надати працівникам можливість вибирати, до якого бюджету вони сплачують податки.

Таким чином, в Україні податок на доходи фізичних осіб є державним податком, тобто ставка податку єдина і однакова на всій території країни. Порядок сплати (перерахування) податку на доходи фізичних осіб до бюджету визначено ст. 168 ПКУ згідно з положеннями Закону про Державний бюджет України податок на доходи фізичних осіб, утриманий з доходів резидентів, зараховується до бюджету, тобто сплачується податковими агентами - юридичними особами (її філіями, відділеннями, іншими відокремленими відділеннями), представництвами, а також нерезидентами – доходи, що виплачуються фізичним особам юридичними або фізичними особами, зараховуються до відповідного місцевого бюджету в розрахунку ПДФО за місцем проживання (місцезнаходженням).

1.3. Організаційно-економічні особливості діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та їх вплив на побудову обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб

ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» - одна з найбільших мереж продовольчих супермаркетів в Україні та є флагманом бізнесу Fozzy Group. Перший «Сільпо» відкрився в 1998 році і сьогодні для покупців магазинів відкриті близько 330 магазинів по всій країні. Організаційна структура ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» відображена на рис. 1.9.

Рисунок 1.9 - Організаційна структура ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

На ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» діє лінійно-функціональна структура управління. Така структура управління завдяки своїй ієрархічній природі забезпечує швидку реалізацію управлінських рішень, сприяє спеціалізації та підвищує ефективність роботи функціональної служби, дає змогу мобілізувати необхідні ресурси.

У мережі представлена продукція, імпортована з понад 80 країн світу, проект «Традиційна лавка», на полицях представлений якісний вибір продукції від дрібних українських виробників та фермерів, власна торгова марка «Премія»

та «Повна чача», а також продукція власного виробництва – від ароматної випічки «Крафтар» до цукерок «Власна солодощі».

У «Сільпо» велика увага приділяється враженням клієнтів, тому кожен новий магазин оформляється в індивідуальному дизайні. Зараз у мережі близько 100 тематичних супермаркетів і 4 ринки делікатесів Le Silpo, кожен зі своєю концепцією.

Динаміка чистого доходу від реалізації продукції ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр. відображена на рис. 1.10.

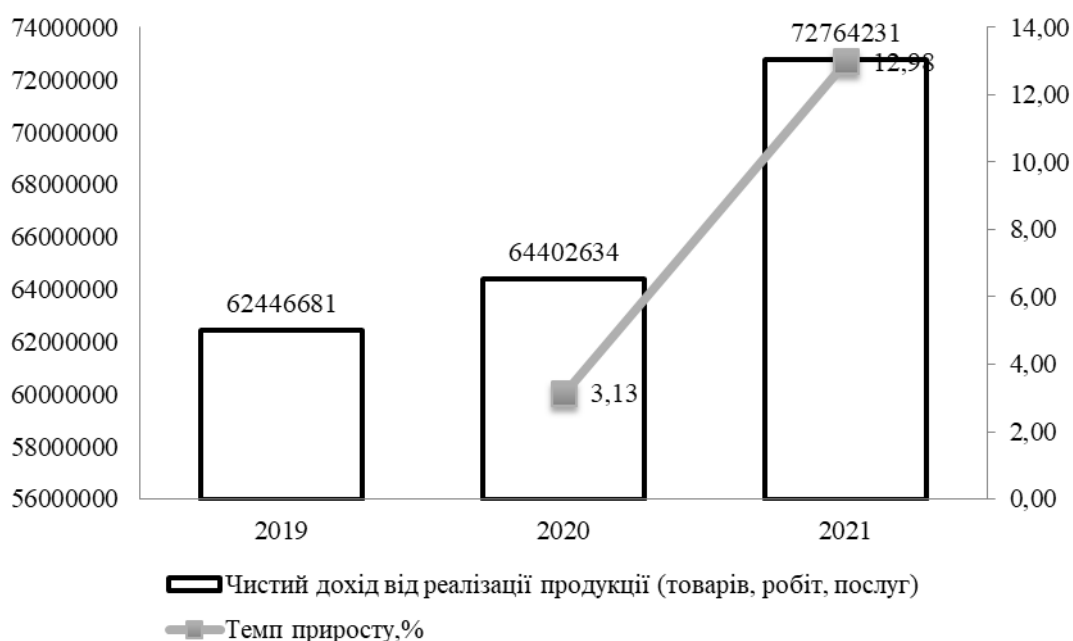

Рисунок 1.10 - Динаміка чистого доходу від реалізації продукції ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Протягом 2019-2021 рр. чистий дохід ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» мав чітку тенденцію, у відповідності до якої збільшився із рівня в 62446681 тис. грн. в 2019 році до рівня в 72764231 тис. грн. за результатом 2021 року.

Динаміка собівартості реалізованої продукції ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр. відображена на рис. 1.11.

Собівартість реалізованої продукції на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» попри скорочення в 2020 році на 0,19% за 2021 рік зросла на 10,44% до рівня в 52182935 тис. грн.

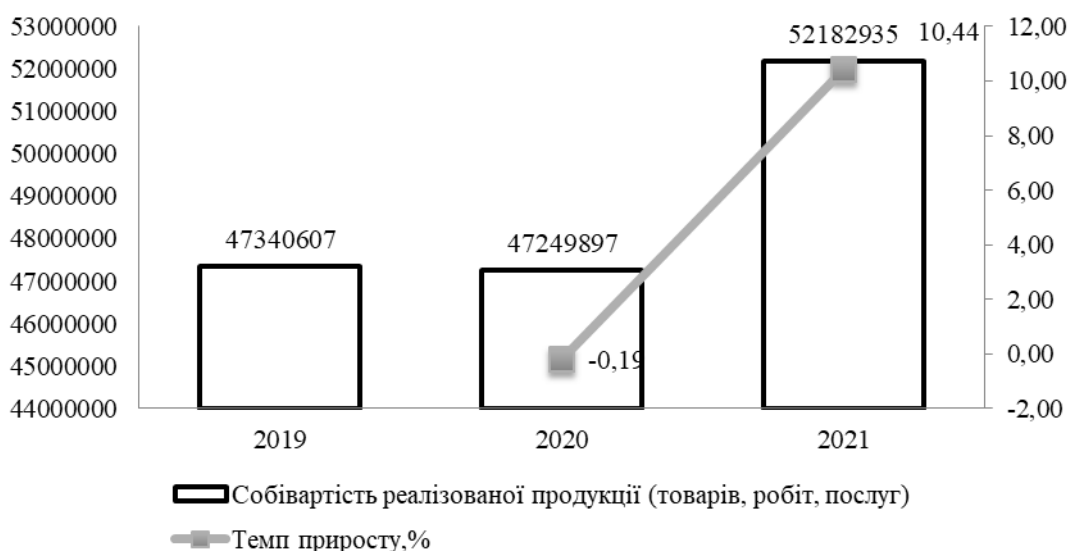

Рисунок 1.11 - Динаміка собівартості реалізованої продукції ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Динаміка валового прибутку ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» наведено на рис. 1.12.

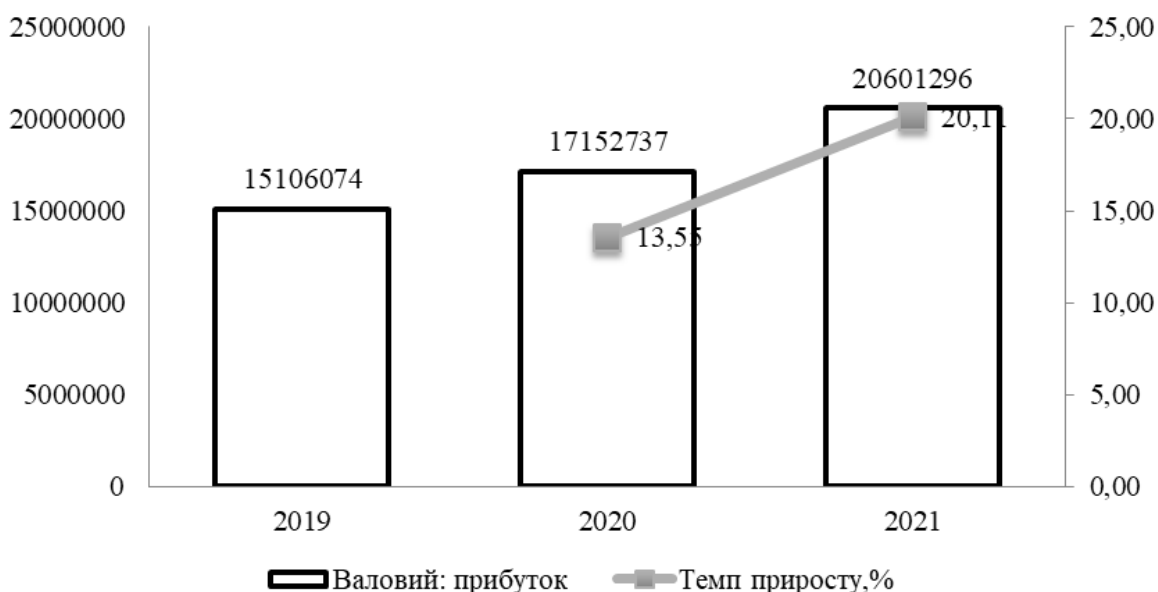

Рисунок 1.12 - Динаміка валового прибутку ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Валовий прибуток ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» за досліджуваний період збільшився із рівня в 15106074 тис. грн. в 2019 році до рівня в 17152737 тис. грн. в 2020 році, тобто на 13,5%. Також протягом 2021 року валовий прибуток зріс на 20,1% до рівня в 20601296 тис. грн.

Динаміка витрат ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» відображено на рис. 1.13.

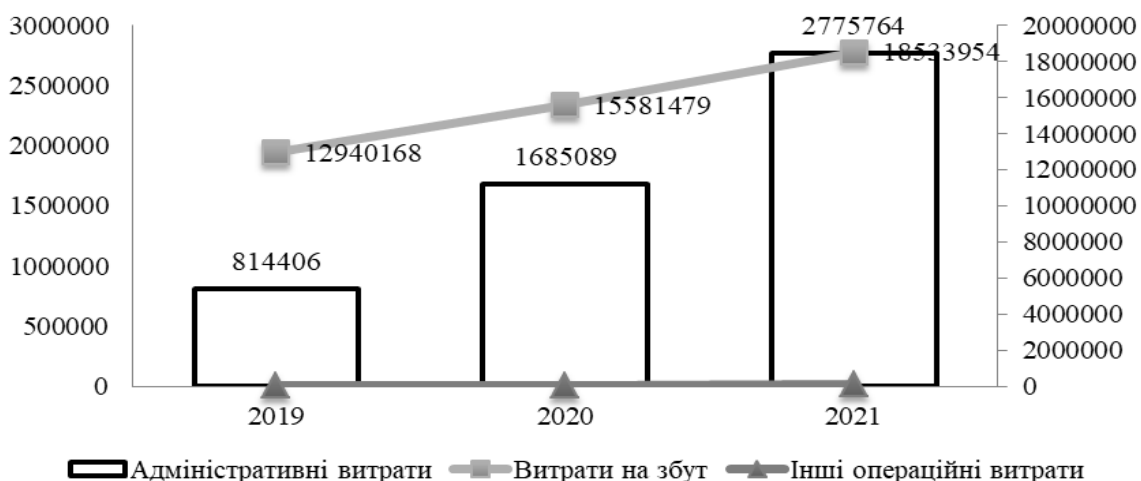

Рисунок 1.13 - Динаміка витрат ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Через суттєве зростання витрат ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» протягом 2020-2021 рр. підприємства було збитковим, а рівень чистого збитку зменшився в 2021 році на 40,72% до рівня в -1846179 тис. грн.

Динаміка чистого прибутку ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» наведено на рис. 1.14.

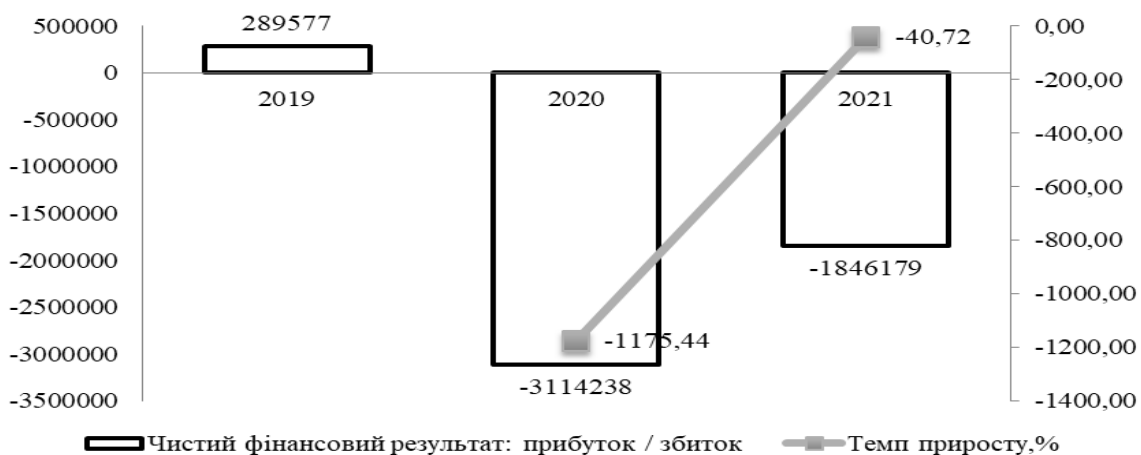

Рисунок 1.14 - Динаміка чистого прибутку ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Також на підприємстві відбувалося щорічне зростання чисельності персоналу із рівня в 34192 осіб в 2019 році до 42935 осіб за результатом 2021 року (рис. 1.15).

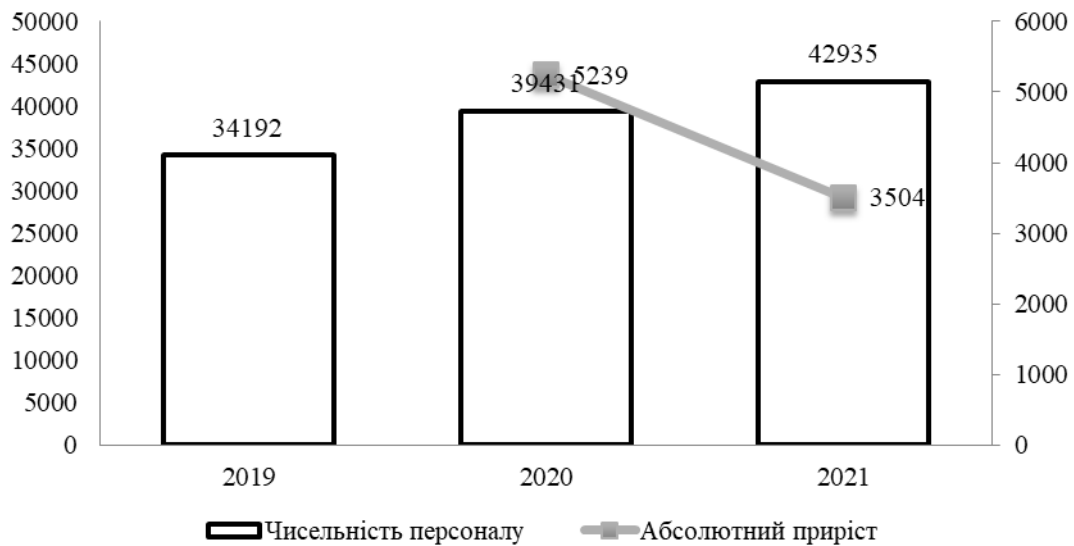

Рисунок 1.15 - Динаміка чисельності персоналу ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., осіб

Проте продуктивність праці персоналу підприємства по відношенні до чистого доходу зменшилася із рівня в 1826,35 тис. грн. до рівня в 1694,75 тис. грн. (рис. 1.16).

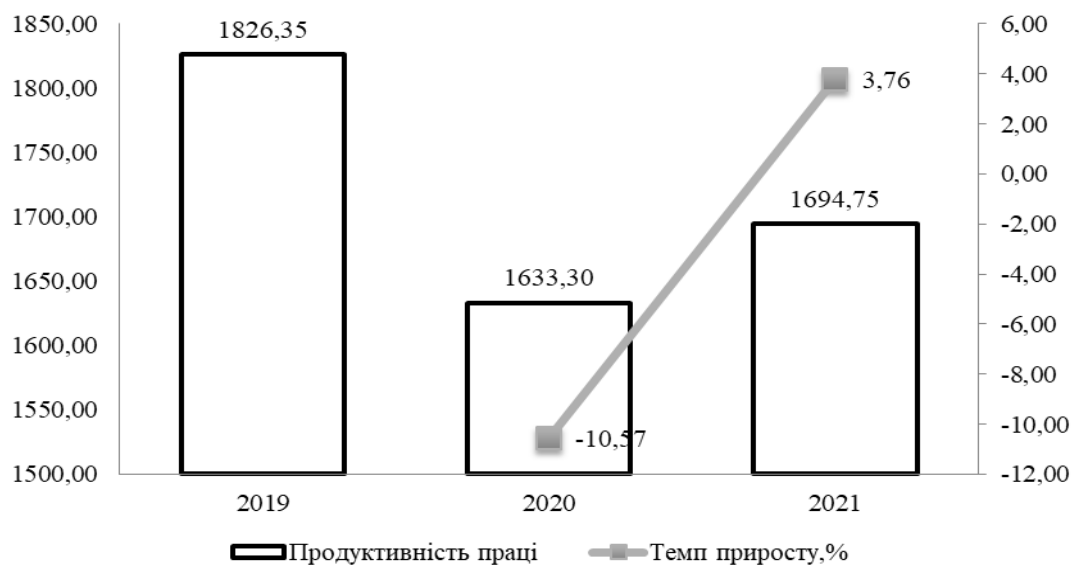

Рисунок 1.16 - Динаміка продуктивності праці ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

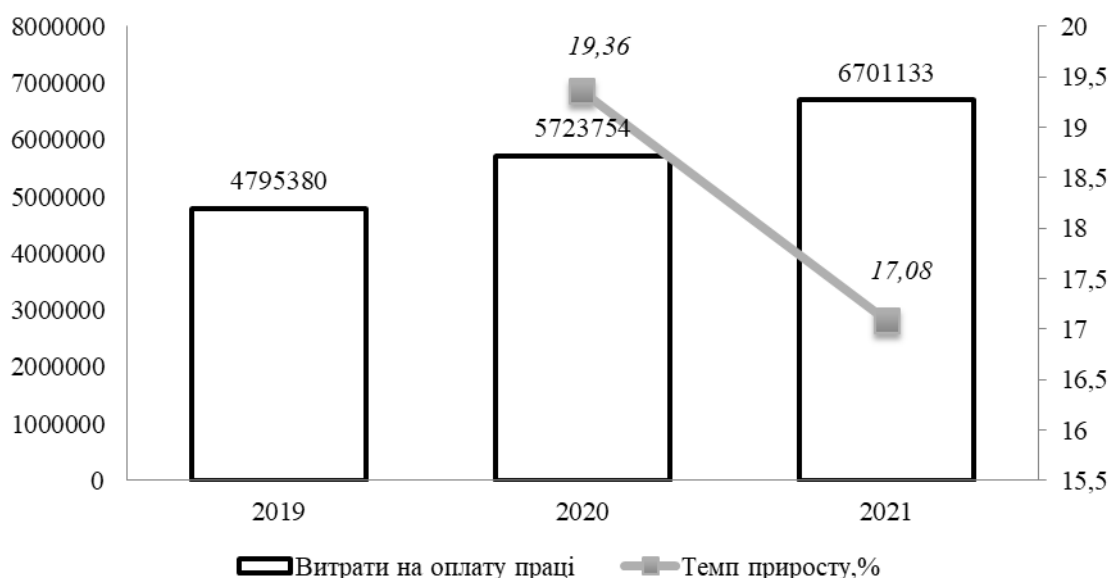

Рисунок 1.17 - Динаміка витрат на оплату праці ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Витрати на оплату праці на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в динаміці мали чітку тенденцію до зростання із рівня в 4795380 тис. грн. в 2019 році до рівня в 6701133 тис. грн. за результатом 2021 року, тобто темп приросту становив 19,36% в 2020 році та 17,08% за результатом 2021 року (рис. 1.17).

Динаміка середньої заробітної плати ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» наведено на рис. 1.18.

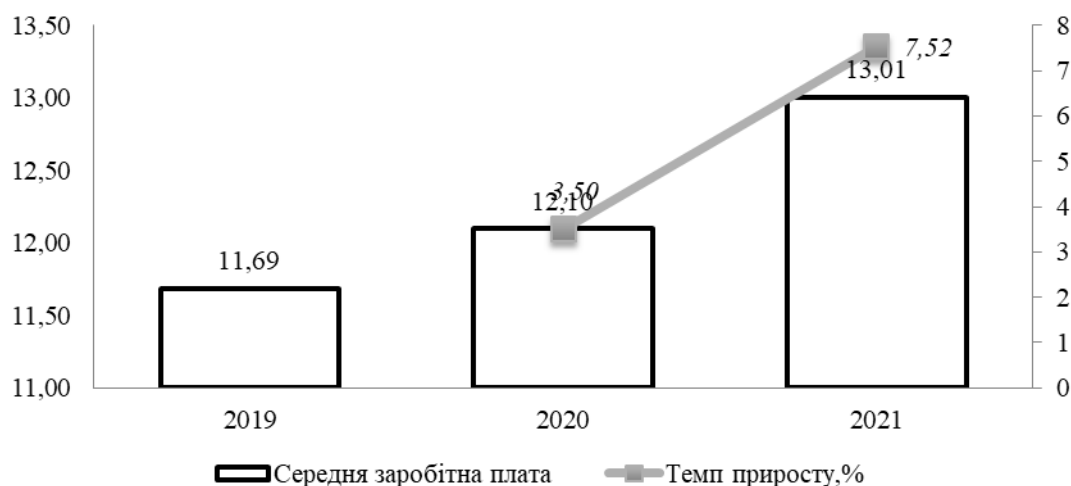

Рисунок 1.18 - Динаміка середньої заробітної плати ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Питома вага витрат на оплату праці в витратах підприємства протягом досліджуваного періоду зростає із рівня в 7,85% до рівня в 9,1% за результатом 2021 року (рис. 1.19).

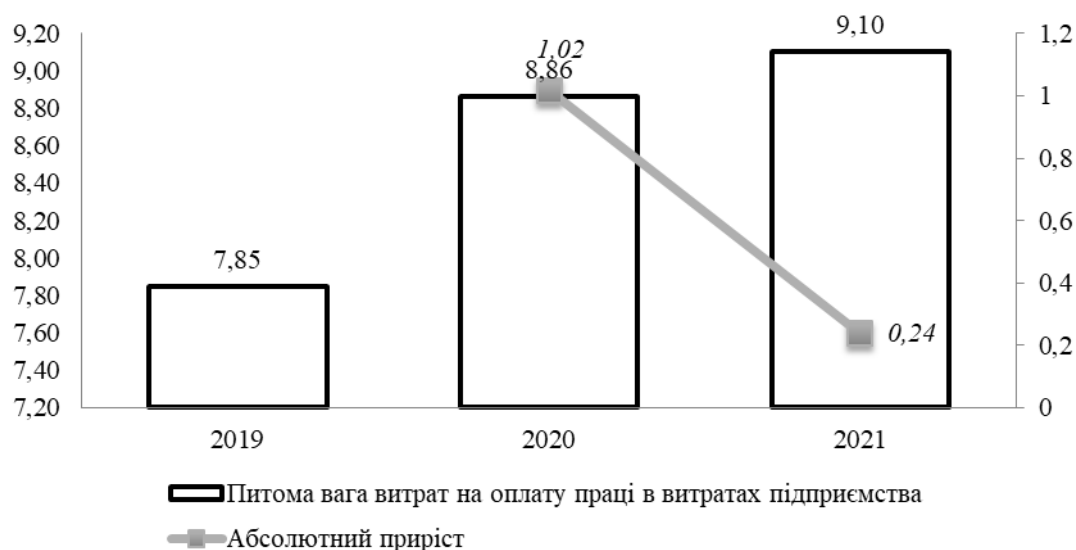

Рисунок 1.19 - Динаміка питокої ваги витрат на оплату праці в витратах ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Також на підприємстві в динаміці мало місце збільшення рівня середньої заробітної плати із рівня в 11,69 тис. грн. в 2019 році до рівня в 13,01 тис. грн. за результатом 2021 року, що призвело до збільшення зарплатомісткості (рис. 1.20).

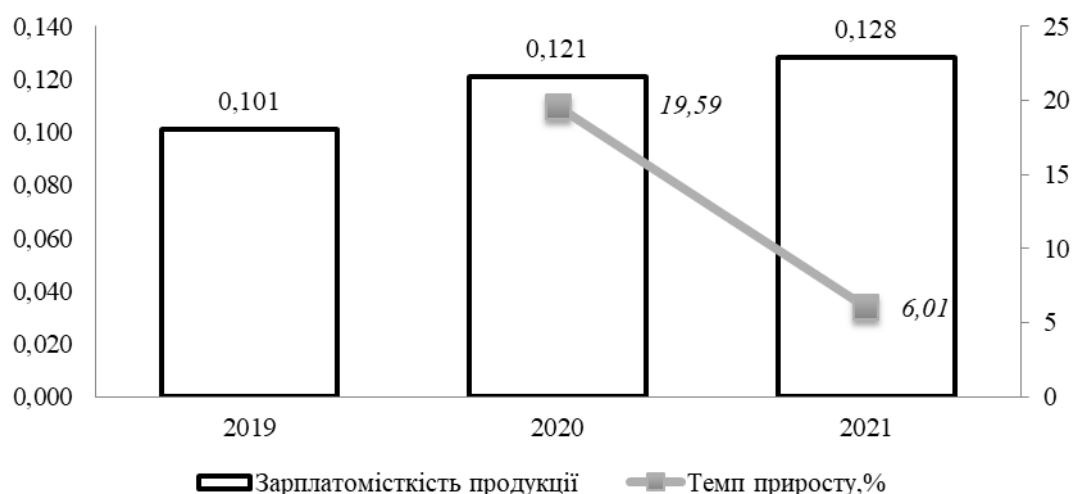

Рисунок 1.20 - Динаміка зарплатомісткості продукції ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр.

Динаміка зарплатомісткості продукції ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» протягом досліджуваного періоду мала тенденцію до зростання із рівня в 0,101 в 2019 р. до рівня в 0,128 за результатом 2021 року.

Динаміка зарплатовіддачі ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр. мала чітку тенденцію до зменшення із рівня в 12,02 в 2019 році до рівня в 9,36 за результатом 2021 року (рис. 1.21). Дане скорочення є негативним в роботі підприємства.

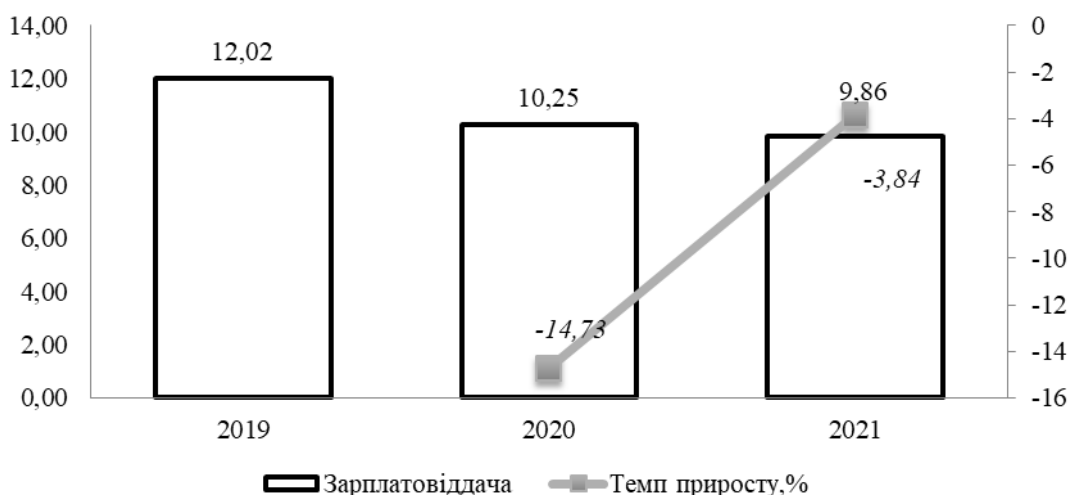

Рисунок 1.21 - Динаміка зарплатовіддачі ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр.

Отже, ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» - одна з найбільших мереж продовольчих супермаркетів в Україні та є флагманом бізнесу Fozzy Group. Перший «Сільпо» відкрився в 1998 році і сьогодні для покупців магазинів відкриті близько 330 магазинів по всій країні. На ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» діє лінійно-функціональна структура управління. Така структура управління завдяки своїй ієрархічній природі забезпечує швидку реалізацію управлінських рішень, сприяє спеціалізації та підвищує ефективність роботи функціональної служби, дає змогу мобілізувати необхідні ресурси. Протягом 2019-2021 рр. чистий дохід ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» мав чітку тенденцію, у відповідності до якої збільшився із рівня в 62446681 тис. грн. в 2019 році до рівня в 72764231 тис. грн. за результатом 2021 року. Валовий прибуток ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» за досліджуваний період збільшився із рівня в 15106074 тис. грн. в 2019 році до рівня в 17152737 тис. грн. в 2020 році, тобто на

13,5%. Також протягом 2021 року валовий прибуток зріс на 20,1% до рівня в 20601296 тис. грн. Через суттєве зростання витрат ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» протягом 2020-2021 рр. підприємства було збитковим, а рівень чистого збитку зменшився в 2021 році на 40,72% до рівня в -1846179 тис. грн. Також на підприємстві відбувалося щорічне зростання чисельності персоналу із рівня в 34192 осіб в 2019 році до 42935 осіб за результатом 2021 року. Проте продуктивність праці персоналу підприємства по відношенні до чистого доходу зменшилася із рівня в 1826,35 тис. грн. до рівня в 1694,75 тис. грн. Витрати на оплату праці на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в динаміці мали чітку тенденцію до зростання із рівня в 4795380 тис. грн. в 2019 році до рівня в 6701133 тис. грн. за результатом 2021 року, тобто темп приросту становив 19,36% в 2020 році та 17,08% за результатом 2021 року. Також на підприємстві в динаміці мало місце збільшення рівня середньої заробітної плати із рівня в 11,69 тис. грн. в 2019 році до рівня в 13,01 тис. грн. за результатом 2021 року. Питома вага витрат на оплату праці в витратах підприємства протягом досліджуваного періоду зросла із рівня в 7,85% до рівня в 9,1% за результатом 2021 року. Динаміка зарплатомісткості продукції ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» протягом досліджуваного періоду мала тенденцію до зростання із рівня в 0,101 в 2019 р. до рівня в 0,128 за результатом 2021 року. Динаміка зарплатовіддачі ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр. мала чітку тенденцію до зменшення із рівня в 12,02 в 2019 році до рівня в 9,36 за результатом 2021 року. Дане скорочення є негативним в роботі підприємства.

РОЗДІЛ 2

СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ НА ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

2.1. Облікова політика щодо відображення інформації про доходи фізичних осіб в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та її удосконалення

Оплата праці є одним із найважливіших об'єктів обліку та контролю кожного суб'єкта підприємства, адже саме вона значною мірою визначає собівартість готової продукції. При формуванні облікової політики слід враховувати, що витрати на виробництво включають прямі витрати на оплату праці, а також витрати на оплату праці цехів і відомчих органів управління, соціальні справи мінус які включаються до загальновиробничих витрат. Ряд документів, що визначають правила ведення бухгалтерського обліку для бухгалтерів.

Наказ про облікову політику є одним із багатьох документів, які прописують бухгалтерам правила ведення бухгалтерського обліку. Хоча накази про облікову політику формуються самими підприємствами, їх значення та обов'язковість дотримання не менші за нормативно-правові акти. Стандарти бухгалтерського обліку дають право вибору послідовності, методів обліку, облікових оцінок тощо в окремих випадках.

Основними завданнями обліку витрат на оплату праці та їх оподаткування є:

- правильний і своєчасний облік показників, пов'язаних з виплатами працівникам;
- контроль за використанням коштів заробітної плати;

- точний розрахунок заробітної плати кожному працівнику відповідно до чинних нормативних документів;
- своєчасність і повнота розрахунків з працівниками;
- облік витрат робочого часу кожним робітником і обсягу роботи, виконаної всім підприємством;
- відобразити відповідне співвідношення заробітної плати за об'єктом обліку;
- готувати та подавати звіти про оплату праці співробітників надійно та вчасно.

Нормативне регулювання облікової політики відображено на рис. 2.1.

Законодавчі документи	•Визначення
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»	•Облікові політики - конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності.
Про облікову політику: Лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793	•Облікова політика визначається на основі положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку і фінансової звітності
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємств від 27.06.2013 р. № 635	•У розпорядчому документі про облікову політику наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами.
Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору від 23.01.2015 р. № 11	•У розпорядчому документі про облікову політику визначаються принципи, методи і процедури, які використовуються суб'єктом державного сектору для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також строки корисного використання груп основних засобів та нематеріальних активів.

Рисунок 2.1 - Нормативно-правове регулювання облікової політики

Визначення методів, процедур і показників обліку, передбачених інструкцією з облікової політики, здійснюється підприємством самостійно.

Головне – забезпечити достовірність фактів і діапазону операцій у фінансовій звітності для використання при прийнятті управлінських рішень.

Основні права та обов'язки з організації оплати праці передано від держави підприємствам, що вимагає впровадження стандартної та диференційованої систем оплати праці та тарифних умов для забезпечення ефективності.

Облікова політика має значний вплив на характер розкриття інформації та думки користувачів звіту. Систематизація принципів, правил, усталеної практики бухгалтерського обліку в одному документі є важливим фактором, який сприятиме підвищенню якості складання звітності, підвищенню культури поводження з обліковою інформацією, слугуватиме важливим фактором при складанні приміток до звітності, а також дозволить зовнішнім і внутрішнім користувачам краще зрозуміти принципи та правила підготовки звітності окремої компанії (або групи компаній).

Необхідність конкретизації елементів облікової політики в частині оплати праці широко задокументована в наукових публікаціях. Тому вважається за необхідне відобразити метод стимулювання в розпорядженні про облікову політику в розділі обліку оплати праці, а відповідальність за визначення методу стимулювання відповідно до законодавства покладається на власників підприємства. Основними з них є: визначення форм, систем, розмірів заробітної плати та інших виплат, встановлення системи мотивації та винагороди працівників, встановлення трудового розпорядку, організація трудового документообігу та його оплати та інші [18].

І.М. Щирба рекомендує відобразити в обліковій політиці всі аспекти облікового процесу. Так, організаційні аспекти відображають процедури організації роботи бухгалтерського органу, методичні – обрані об'єктні методи обліку, а технічні – реалізацію цих методів у документообігу, облікових регістрах тощо.

На думку дослідників, в розділі облікової політики організації бухгалтерської роботи підприємства необхідно відобразити:

- перелік осіб, відповідальних за ведення обліку заробітної плати, та їх посадові інструкції, перелік центрів витрат та зон відповідальності;

- комерційні таємниці та порядок їх захисту;

- внутрішня система проведення контролю та аудиту ін.

У розділі методології облікової політики необхідно вказується:

- система оплати праці та форми, які використовуються підприємством;

- перелік регламентованих робіт, порядок підтвердження суми нарахованих платежів за поточними зобов'язаннями;

- порядок розрахунку оплати невідпрацьованого часу, премій та інших заохочувальних виплат, варіанти калькуляції (з використанням рахунків усіх категорій (0-9));

- використовувати всі категорії рахунків, крім категорії 8 «Витрати по елементах», використовувати всі категорії рахунків, крім категорії 9 «Витрати діяльності»);

- перелік об'єктів витрат, об'єктів калькулювання тощо.

Технічні аспекти облікової політики щодо витрат компанії на оплату праці повинні включати такі компоненти:

- робочі плани для рахунків центру витрат і центру відповідальності;

- основні формати документів для розрахунку оплати праці, обліковий реєстр, план документообігу (схема);

- технології обробки бухгалтерської інформації, склад, порядок і терміни подання внутрішньої звітності;

- порядок нарахування зобов'язань з оплати праці тощо [35, с.192].

Н.В. Овсюк вважає, що основними питаннями, які повинні бути відображені в наказі про облікову політику в частині обліку оплати праці, є: визначення систем і форм оплати праці, встановлення трудового розпорядку, порядок відображення оплати праці підприємства на рахунках бухгалтерського обліку [27, с. 164].

Можна з упевненістю сказати, що облікова політика повинна являти собою детальну характеристику персоналу бухгалтерської служби. Однак, якщо весь

вищезазначений комплекс планів розбити на облікові політики, то управлінські документи облікової політики підприємства будуть накладатися на інші нормативні документи, а зміст облікової політики не збігається сам по собі. Водночас варто зазначити, що законодавством передбачено, що підприємства мають розробити відповідні нормативні документи щодо відображення виплати заробітної плати працівникам (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 - Нормативне регулювання оплати праці та заробітної плати на рівні підприємства

Отже, вважаємо, що елементами облікової політики щодо оподаткування та виплат працівникам мають бути лише ті елементи, які визначають системи бухгалтерського обліку та варіанти звітності: рахунки, субрахунки, вторинні та третинні рахунки; а доцільно розробити контрольний список форми, документообігу; створити резерв для відшкодування витрат на відпустку. Вищезазначені елементи можуть бути перераховані відповідно до змісту документа управління обліковою політикою або як додаток до нього.

2.2. Облік розрахунків за податком на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

Облік, нарахування та своєчасне перерахування податків до бюджету є дуже відповідальним аспектом бухгалтерської роботи. Виплати працівникам у вигляді заробітної плати та прирівняного до неї доходу включаються до місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку.

Отже, при нарахуванні вищезазначених доходів товариство з обмеженою відповідальністю «СІЛЬПО-ФУД», яке виконує функції податкового органу, зобов'язане нараховувати, утримувати та сплачувати певні платежі до бюджету та соціальних фондів – податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), військовий збір (ВЗ) та єдиний соціальний внесок (ЄСВ).

Перераховані податки можна розділити на відрахування та нарахування на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» (рис. 2.3).

Рисунок 2.3 - Утримання та нарахування на оплату праці на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

Податок на доходи фізичних осіб є прямим державним податком, який утримується практично з усіх видів доходів фізичних осіб в Україні. З 2016 року ставка ПДФО встановлена на рівні 18%.

Алгоритм розрахунку податку на заробітну плату підприємства ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» наведено на рисунку 2.4.

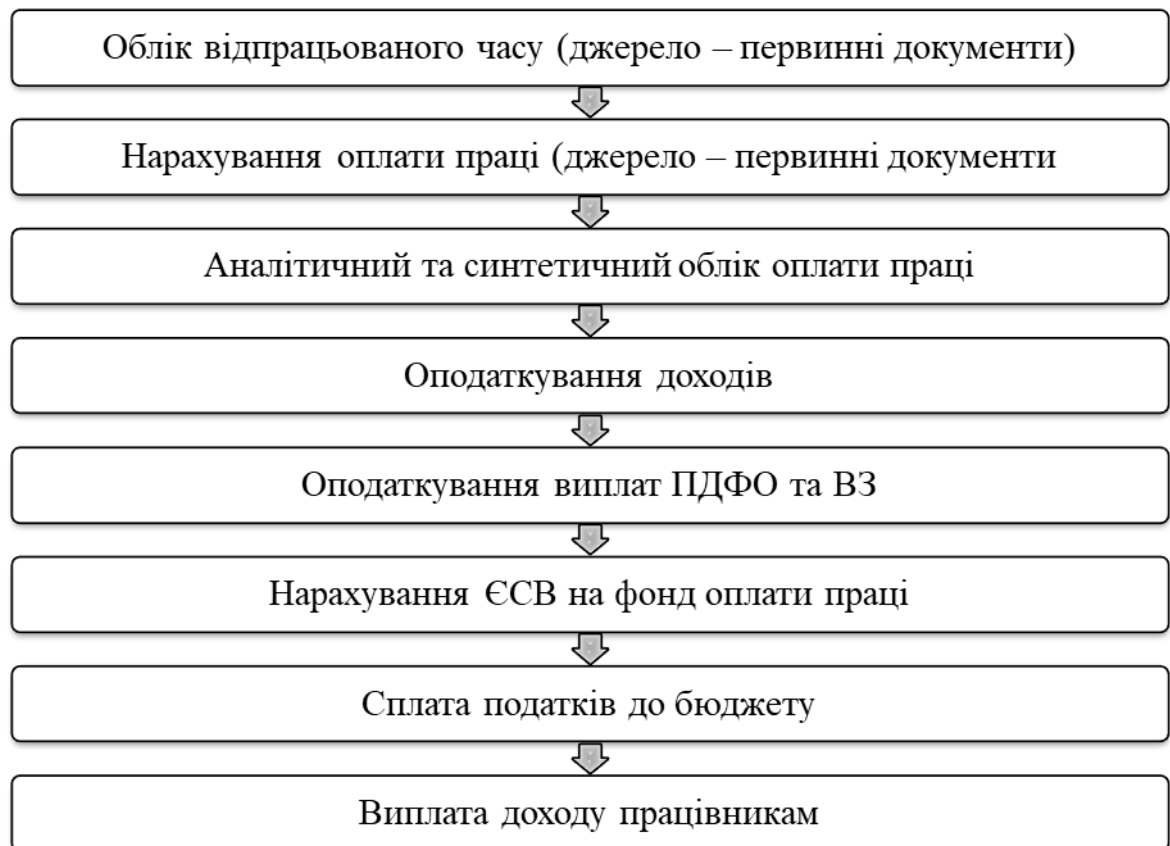

Рисунок 2.4 - Алгоритм оподаткування виплат працівникам

Оскільки одна стаття Податкового кодексу України передбачає об'єкти оподаткування ПДФО та військові витрати, розглянемо її комплексно. Отже, базою оподаткування ПДФО є нараховані доходи, отримані у вигляді заробітної плати або інших виплат і заохочень, нарахування яких здійснюється за трудовими договорами та цивільно-правовими договорами.

За визначенням Податкового кодексу України заробітна плата - це основна заробітна плата та додаткова заробітна плата, пов'язана з трудовими відносинами, що виплачується (надається) платникам податку відповідно до законодавства, а також інші винагороди та компенсаційні виплати.

У складі оплати праці підприємства детальний перелік ПДФО, які необхідно сплатити, наведено на рисунку 2.5.

Найменування виплати	•Оподаткування ПДФО
Заробітна плата за відпрацьований час	•оподатковуються
Виплата відпускних	•оподатковуються
Виплата компенсацій при звільненні працівника	•оподатковуються
Виплата лікарняних у т.ч. оплата перших 5 днів тимчасової непрацездатності за рахунок підприємства	•оподатковуються
Добові	•не оподатковуються
Неповернуті суми видані на відрядження та під звіт	•оподатковуються
Виплата допомоги по вагітності та пологах	•не оподатковуються
Систематична матеріальна допомога	•оподатковуються
Разова матеріальна допомога	•оподатковуються
Нецільова благодійна допомога	•не оподатковуються
Допомога на лікування та медичне обслуговування	•не оподатковуються
Цільова благодійна допомога на лікування	•не оподатковуються
Цільова благодійна допомога на реабілітацію	•не оподатковуються

Рисунок 2.5 - Перелік виплат працівникам, які підлягають оподаткуванню ПДФО

Податки сплачуються (перераховуються) до бюджету під час виплати оподаткованого доходу за квитанцією єдиного платежу. Банк прийме документ про виплату доходу лише в тому випадку, якщо до нього буде подано розрахунковий документ про перерахування цього податку до бюджету. Відображення обліку розрахунку податку на доходи фізичних осіб у господарському обліку виглядає наступним чином (рис. 2.6).

Операція	• Дебет • Кредит
1. Утримано податок із заробітної плати та інших доходів працівника	• 661 «Розрахунки за заробітною платою» • 641 «Розрахунки за податками»
2. Перераховано податок до бюджету	• 641 «Розрахунки за податками» • 311 «Поточні рахунки в національній валюті»

Рисунок 2.6 - Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з податку на доходи фізичних осіб

Синтетичний облік нарахування та сплати ПДФО, ВЗ та ЄСВ здійснюється а рахунку 6411 «Розрахунки за ПДФО», 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» та 6511 «Розрахунки за єдиним соціальним внеском працівників підприємства» відповідно. За дебетом рахунків відображається сплата до бюджету, за кредитом нарахування. При автоматичному обліку за допомогою програми 1С розрахунок податків в основному ведеться за тими ж файлами, що і розрахунки доходів (зарплати, відпускних, лікарняних, відпустки та ін.). Конкретні утримання та нарахування зберігаються окремо для кожного працівника аналітичного обліку.

2.3. Облік розрахунків за податком на доходи фізичних осіб за іншими доходами в ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

Особисті додаткові доходи є однією з найбільш дискусійних тем у бухгалтерському та податковому обліку. Як правило, серед бухгалтерів немає єдиної думки щодо правильності бухгалтерського обліку пільг і ПДФО.

Пунктом 1.47 статті 14 ПКУ визначено, що додатковим доходом є грошові кошти, матеріальні або нематеріальні цінності, послуги, інші види доходу, що виплачуються (надаються) податковим агентом платнику податку, якщо даний вид доходу не відноситься до заробітної плати, а також він не має нічого спільного з виконанням трудових обов'язків, а також не є винагородою за цивільно-правовим договором (угодою) з платником податку (крім випадків, прямо зазначених у розділі 4 Податкового кодексу).

$$K = 100 : (100 - Cп) \quad (1)$$

де K - коефіцієнт;

$Cп$ - ставка податку, встановлена для таких доходів на момент їх нарахування.

Існує перелік видів виплат за рахунок коштів роботодавця, які не включають ПДФО та ЄСВ. Найпоширенішими є такі платежі:

- витрати на відрядження, а саме: добові (повна сума), витрати на відрядження, плата за оренду житла;
- кредити працівникам на поліпшення житлових умов, на розвиток особистості, створення сім'ї;
- одноразова матеріальна допомога, що надається окремим працівникам за сімейними обставинами на лікування, оздоровлення дітей, витрати на поховання;
- виплати за договорами добровільного медичного та пенсійного страхування працівників та членів їх сімей;

- витрати на придбані роботодавцем проїзні квитки, які не видаються працівникам особисто, але потребують видачі їм при виконанні виробничих завдань;
- витрати на святкові подарунки та квитки на розважальні заходи для дітей працівників.

Слід зазначити, що відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» додаткові виплати також можуть бути підставою для нарахування ЄСВ.

Розглянемо способи відображення ПДФО пільг, які не є базою утримання та нарахування ЄСВ у бухгалтерському обліку

Таблиця 2.1 – Відображення в обліку способів відображення ПДФО

Фізична особа	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1) є працівником підприємства	661 "Розрахунки за виплатами працівникам"	6411 "Розрахунки за ПДФО"
2) є працівником підприємства, якому підприємство компенсує ПДФО, що утримане із додаткового блага	661 "Розрахунки за виплатами працівникам"	6411 "Розрахунки за ПДФО"
	15,23,91,92,93	661 "Розрахунки за виплатами працівникам"
3) не є працівником підприємства	15,23,91,92,94	6411 "Розрахунки за ПДФО"

Кореспонденцію рахунків щодо нарахування доходу у вигляді додаткового блага та обліку розрахунків за ПДФО і військовим збором відображено на рис. 2.7.

Оскільки додаткові виплати є особистим доходом, відрахування податку на доходи фізичних осіб із суми додаткових виплат повинні нести працівники. Тому в бухобліку доцільно використовувати рахунок 66 за умови відображення утримання ПДФО із суми пільг.

Зміст господарської операції	•Кореспонденція рахунків •дебет •кредит
Нараховано заробітну плату працівнику, відомість нарахування заробітної плати, розрахунково-платіжна відомість (РПВ)	•92 •661
Нараховано витрати на суму вартості послуг роумінгу, акт, бухгалтерська довідка	•949, 685 •685, 631
Нараховано витрати на суму податку на додану вартість в сумі, що припадає на вартість послуг роумінгу, податкова накладна, бухгалтерська довідка	•949, 685 •685, 631
Нараховано витрати на суму збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування в сумі, що припадає на вартість послуг роумінгу, акт, бухгалтерська довідка	•949, 685 •685, 631
Утримано податок на доходи фізичних осіб з доходів у вигляді заробітної плати та додаткового блага за рахунок працівника, РПВ	•661 •6411
Утримано військовий збір з доходів у вигляді заробітної плати та додаткового блага за рахунок працівника, РПВ	•661 •6421
Видано заробітну плату працівнику з каси підприємства, видатковий касовий ордер	•661 •301

Рисунок 2.7 - Кореспонденція рахунків щодо нарахування доходу у вигляді додаткового блага та обліку розрахунків за ПДФО і військовим збором

Якщо особа, яка отримує додаткові виплати, не є працівником компанії, компанія не зможе використовувати рахунок 66 для розрахунку ПДФО. Однак слід пам'ятати, що підприємство є податковим агентом фізичної особи і зобов'язане утримувати податок на доходи фізичних осіб за грошові та натуральні виплати.

Таким чином, при відображенні додаткових доходів в бухгалтерському обліку насамперед слід проаналізувати специфіку операції та наявність зв'язку між фізичною особою та бізнесом, щоб відповідати встановленим нормативно-правовим стандартам бухгалтерського обліку та чинному податковому законодавству.

2.4. Порядок складання та подання звітності за податком на доходи фізичних осіб в ТОВ СІЛЬПО-ФУД»

Декларування ПДФО є однією з важливих складових фінансової діяльності фізичних осіб країни. Кожна країна має свої закони та правила, які визначають порядок складання та подання звітності щодо цього податку. Відповідно до податкового законодавства, фізичні особи, які мають доходи, що підлягають оподаткуванню, повинні подавати звіт до Державної податкової служби України (ДПС). Ця заява подається щорічно та містить інформацію про нарахований податок та сплачений податок за рік. Процес звітності складається з наступних етапів (рис. 2.8):

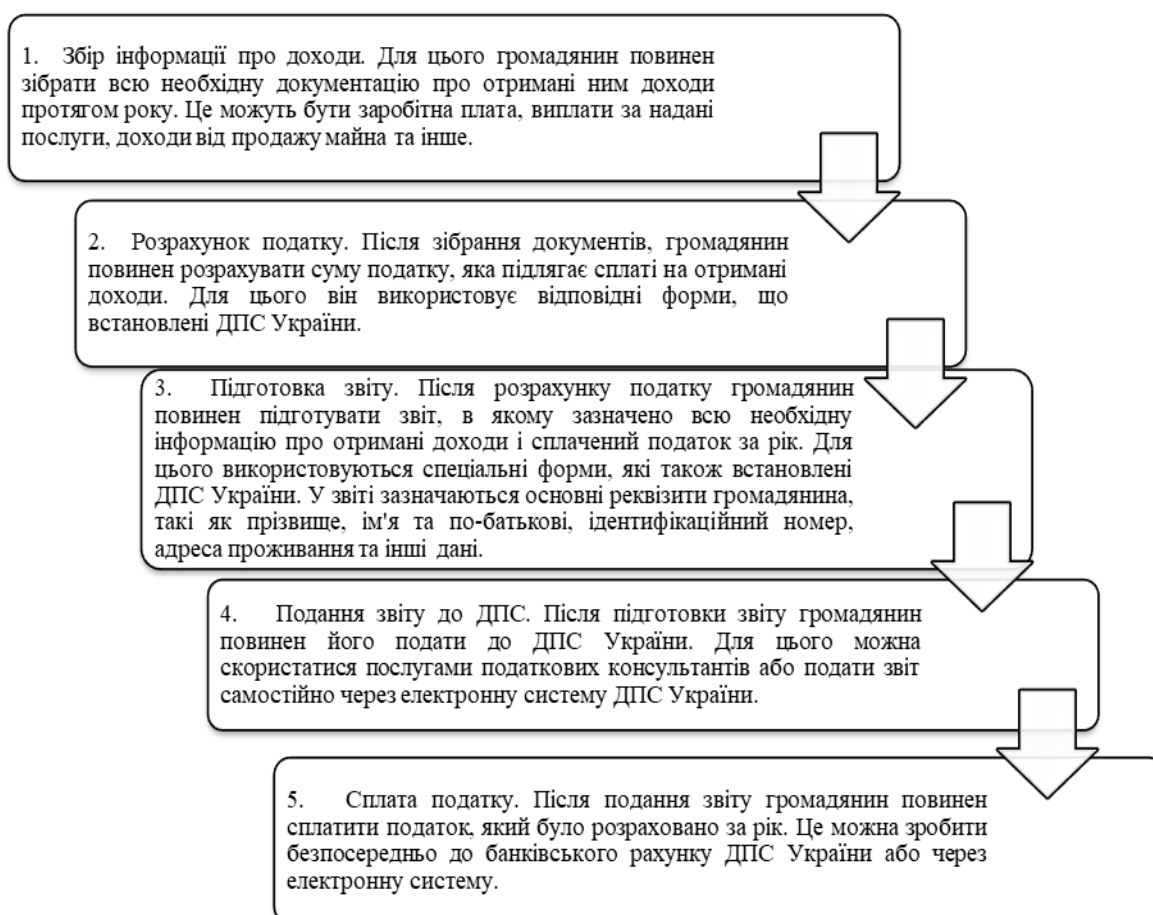

Рисунок 2.8 - Порядок складання звіту ПДФО

Доцільно відмітити, що затримка з поданням звітності та сплатою податків може призвести до штрафів та інших правових наслідків. Тому необхідно дотримуватись встановлених строків подання звітності та сплати податків. Підсумовуючи, порядок складання та подання звітності з податку на доходи фізичних осіб в Україні включає збір відомостей про доходи, нарахування податків, складання звітності, подання звітності до ДПС та сплату податку. Важливо дотримуватись термінів і виконувати всі вимоги, щоб уникнути штрафів та інших правових наслідків.

Податкові декларації, розрахунки, звіти - документи, що подаються платником податків до контролюючого органу в установлені законодавством строки, на підставі яких нараховуються або сплачуються грошові зобов'язання.

Платник податків вважається таким, що виконав податкові зобов'язання та не подав податкову декларацію, якщо отримує такі доходи:

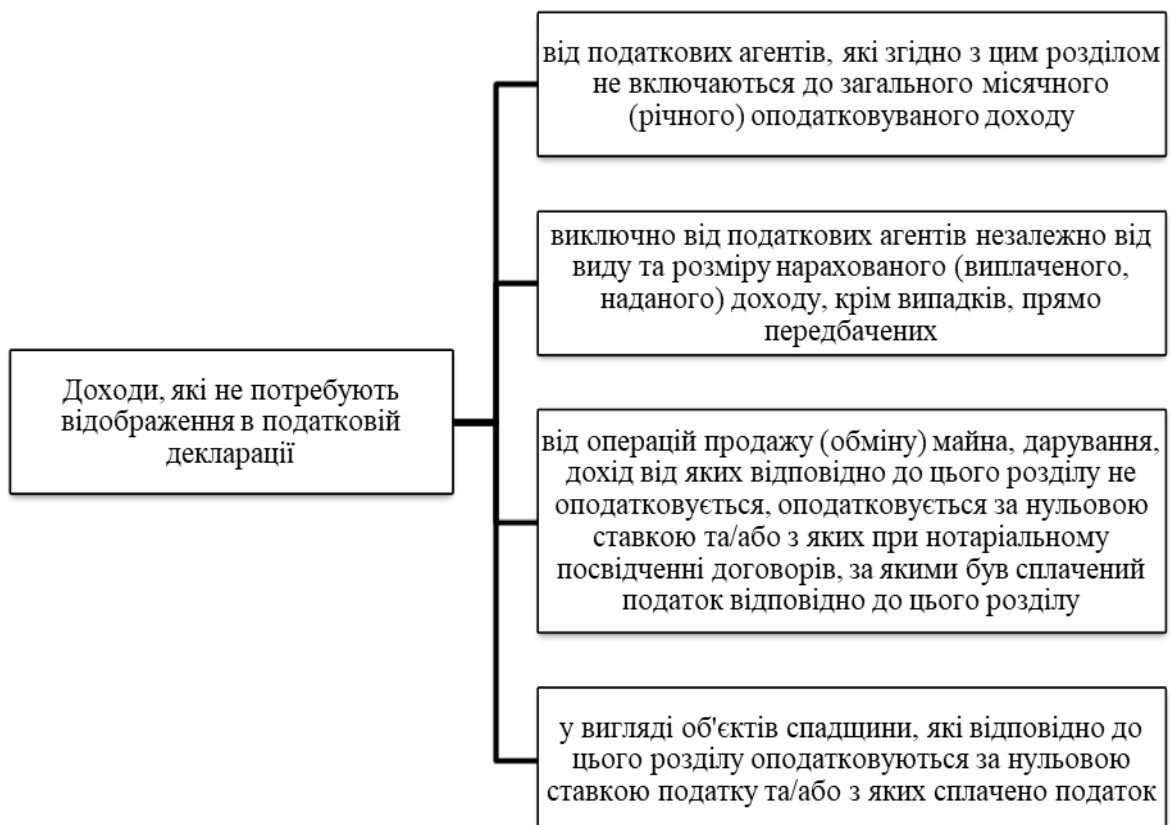

Рисунок 2.9 - Доходи, які не потребують відображення в податковій декларації

З 1 квітня 2023 року починається звітний період за I квартал 2023 року обчислення податку, складання звіту щодо якого буде здійснюватися за новими правилами.

Повна назва нового єдиного звіту – податковий розрахунок платника податку фізичної особи на суму нарахованого (виплаченого) доходу, утриманого з них податку, а також нарахованої суми єдиного внеску. Разом з об'єднанням податковий розрахунок отримує:

- розбивка місячних даних з ПДФО/ВЗ та ЄСВ. Проте сам звіт подається щокварталу;
- персоніфікація податку на доходи фізичних осіб та соціального страхування, а також військового збору (ВЗ).

Цей підхід все ще діє для консолідованої звітності у 2023 році.

Проте в першому читанні прийнято законопроект №6120, згідно з яким квартальні звіти мають бути замінені на місячні з терміном подання 20 днів. Коли його приймуть, поки невідомо. Ця зміна пов'язана з необхідністю щомісяця оновлювати дані ЄСВ, що дуже необхідно для пенсіонерів та інших ситуацій обліку страхового стажу.

Щоразу, коли підприємство виплачує зарплату, воно повинно платити ЄСВ, і не менше 1/5 посадового окладу. Як і всі квартальні податкові звіти, консолідовані звіти повинні бути подані протягом 40 днів після закінчення кварталу. 10 травня 2023 р. – граничний термін подання зведеного податкового розрахунку ЄСВ за I квартал та ПДФО/ВЗ.

На рис. 2.10 наведено всі інші терміни звітності за поточний рік.

Подати звіт до органу ДПС можливо за місцем здійснення обліку.

За наявності структурної філії, наприклад філії, яка не має права обліку та сплати податку на заробітну плату, ПДФО, головне підприємство складає окремий звіт про доходи, виплачені працівникам філії.

Звітний період	Крайня дата подачі
I квартал	10.05.2023
II квартал	10.08.2023
III квартал	10.11.2023
IV квартал	09.02.2024

Рисунок 2.10 - Календар подачі податкового розрахунку на 2023 р.

Об'єднаний Податковий розрахунок має статус податкової декларації та включає в себе наступні складові (рис. 2.11):

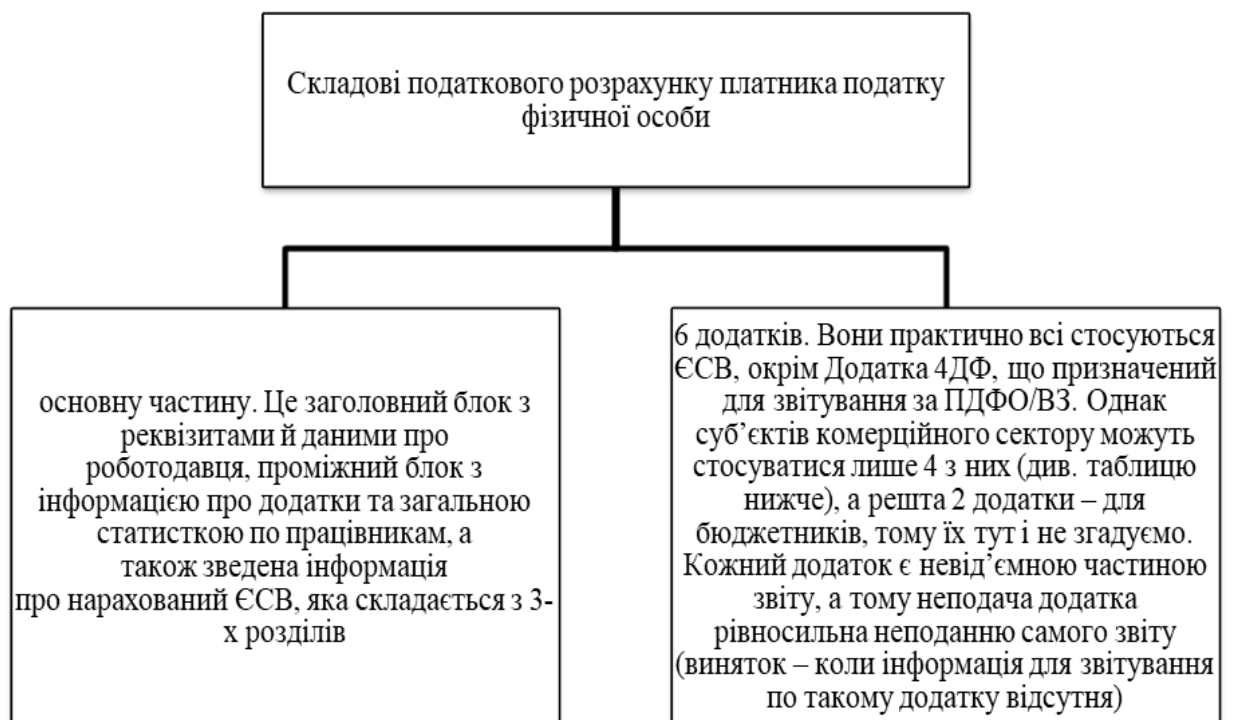

Рисунок 2.11 - Складові податкового розрахунку платника податку фізичної особи

Основні шість додатків до податкового розрахунку платника податку фізичної особи наведено в додатку Б.

Залежно від того, яку особу працевлаштували, підприємство може отримати компенсацію (рис. 2.12):

Рисунок 2.12 – Варіанти компенсації

Дану компенсацію можливо отримати із 29.04.2023 р.

Новий єдиний звіт у 2023 році подається у наступних формах (рис. 2.13):

Рисунок 2.13 – Форми подачі Єдиного звіту платника податку фізичної особи

В разі, якщо підприємство обрє паперову форму подачі звіту, то є три варіанти її подачі та містить окремі особливості, що наведено на рис. 2.14.

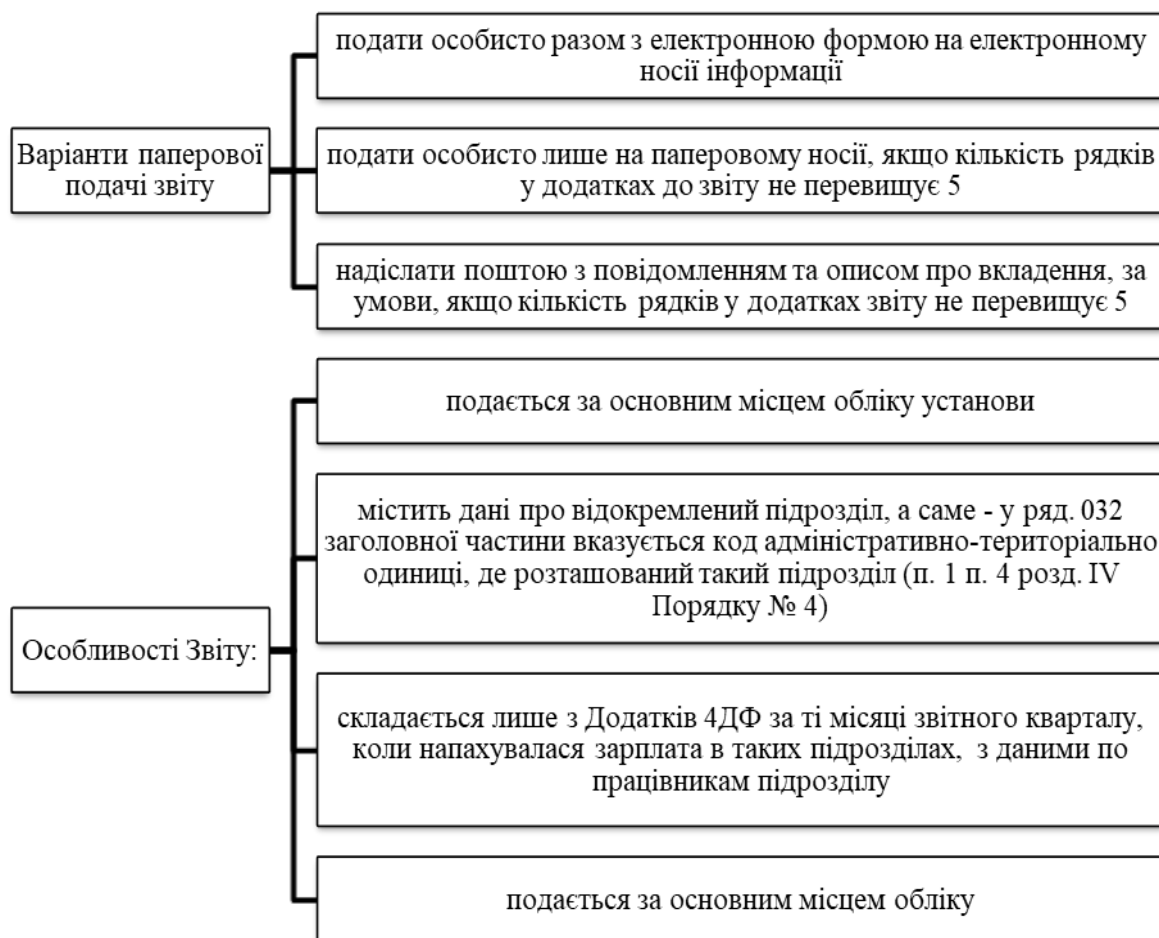

Рисунок 2.14 – Варіанти паперової подачі та особливості Єдиного звіту платника податку фізичної особи

Наприклад, якщо підприємство має 2 окремих підрозділи, підприємство повинно подати три звіти:

- один – підприємство звітує лише за основний (головний) офіс. Містить дані про ЄСВ, ПДФО/податкові декларації всіх застрахованих осіб, але лише виплати головного офісу, без працівників відокремлених підрозділів (філій);
- два – кожен підрозділ (філія).

Заповнення нового податкового розрахунку здійснюється відповідно до Порядку складання, затвердженого наказом Мінфіну від 13.01.2015 р. №4 (із змінами, внесеними наказом Мінфіну від 12.01.2015 р.). 773 від 2020 р..

Отже, декларування ПДФО є однією з важливих складових фінансової діяльності фізичних осіб країни. Кожна країна має свої закони та правила, які визначають порядок складання та подання звітності щодо цього податку. Відповідно до податкового законодавства, фізичні особи, які мають доходи, що підлягають оподаткуванню, повинні подавати звіт до Державної податкової служби України (ДПС). Ця заява подається щорічно та містить інформацію про нарахований податок та сплачений податок за рік. З 1 квітня 2023 року починається звітний період за I квартал 2023 року обчислення податку, складання звіту щодо якого буде здійснюватися за новими правилами. Повна назва нового єдиного звіту – податковий розрахунок платника податку фізичної особи на суму нарахованого (виплаченого) доходу, утриманого з них податку, а також нарахованої суми єдиного внеску. Разом з об'єднанням податковий розрахунок отримує: розбивка місячних даних з ПДФО/ВЗ та ЄСВ. Проте сам звіт подається щокварталу; персоніфікація податку на доходи фізичних осіб та соціального страхування, а також військового збору (ВЗ).

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження теоретичних та організаційних засад обліку та оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб, а також аналіз стану та вдосконалення обліку і оподаткування розрахунків за податком на доходи фізичних осіб на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» дозволило сформулювати наступні висновки.

1. Визначено, що податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) - державний податок, розмір якого безпосередньо залежить від розміру оподатковуваного доходу фізичних осіб (резидентів і нерезидентів, які отримують доходи з джерел в Україні). На відміну від податків у фіксованій сумі, такі податки дуже швидко реагують на зміни, що відбуваються в економіці, особливо коли йдеться про кризові явища. Якщо людина не отримує доходу або різко скорочує доходи, то кількість грошей у бюджеті може значно зменшитися. Податок на доходи фізичних осіб є не тільки одним із основних податків, що формують бюджет, але й важливим показником для вимірювання соціально-економічного стану країни. З підвищенням добробуту платників податків (фізичних осіб) розширення існуючої бази оподаткування призведе до збільшення надходжень до бюджету, що дасть змогу проводити активну соціальну політику.

2. Встановлено, що в Україні податок на доходи фізичних осіб є державним податком, тобто ставка податку єдина і однакова на всій території країни. Порядок сплати (перерахування) податку на доходи фізичних осіб до бюджету визначено ст. 168 ПКУ згідно з положеннями Закону про Державний бюджет України податок на доходи фізичних осіб, утриманий з доходів резидентів, зараховується до бюджету, тобто сплачується податковими агентами - юридичними особами (її філіями, відділеннями, іншими відокремленими відділеннями), представництвами, а також нерезидентами – доходи, що виплачуються фізичним особам юридичними або фізичними особами,

зараховуються до відповідного місцевого бюджету в розрахунку ПДФО за місцем проживання (місцезнаходженням).

3. Досліджено, що ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» - одна з найбільших мереж продовольчих супермаркетів в Україні та є флагманом бізнесу Fozzy Group. Перший «Сільпо» відкрився в 1998 році і сьогодні для покупців магазинів відкриті близько 330 магазинів по всій країні. На ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» діє лінійно-функціональна структура управління. Така структура управління завдяки своїй ієрархічній природі забезпечує швидку реалізацію управлінських рішень, сприяє спеціалізації та підвищує ефективність роботи функціональної служби, дає змогу мобілізувати необхідні ресурси. Протягом 2019-2021 рр. чистий дохід ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» мав чітку тенденцію, у відповідності до якої збільшився із рівня в 62446681 тис. грн. в 2019 році до рівня в 72764231 тис. грн. за результатом 2021 року. Валовий прибуток ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» за досліджуваний період збільшився із рівня в 15106074 тис. грн. в 2019 році до рівня в 17152737 тис. грн. в 2020 році, тобто на 13,5%. Також протягом 2021 року валовий прибуток зріс на 20,1% до рівня в 20601296 тис. грн. Через суттєве зростання витрат ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» протягом 2020-2021 рр. підприємства було збитковим, а рівень чистого збитку зменшився в 2021 році на 40,72% до рівня в -1846179 тис. грн. Також на підприємстві відбувалося щорічне зростання чисельності персоналу із рівня в 34192 осіб в 2019 році до 42935 осіб за результатом 2021 року. Проте продуктивність праці персоналу підприємства по відношенні до чистого доходу зменшилася із рівня в 1826,35 тис. грн. до рівня в 1694,75 тис. грн. Витрати на оплату праці на ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в динаміці мали чітку тенденцію до зростання із рівня в 4795380 тис. грн. в 2019 році до рівня в 6701133 тис. грн. за результатом 2021 року, тобто темп приросту становив 19,36% в 2020 році та 17,08% за результатом 2021 року. Також на підприємстві в динаміці мало місце збільшення рівня середньої заробітної плати із рівня в 11,69 тис. грн. в 2019 році до рівня в 13,01 тис. грн. за результатом 2021 року. Динаміка зарплатовіддачі ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр. мала чітку тенденцію до зменшення із рівня

в 12,02 в 2019 році до рівня в 9,36 за результатом 2021 року. Дане скорочення є негативним в роботі підприємства.

4. Визначено, що елементами облікової політики щодо оподаткування та виплат працівникам мають бути лише ті елементи, які визначають системи бухгалтерського обліку та варіанти звітності: рахунки, субрахунки, вторинні та третинні рахунки; а доцільно розробити контрольний список форми, документообігу; створити резерв для відшкодування витрат на відпустку. Вищезазначені елементи можуть бути перераховані відповідно до змісту документа управління обліковою політикою або як додаток до нього.

5. Синтетичний облік нарахування та сплати ПДФО, ВЗ та ЄСВ здійснюється а рахунку 6411 «Розрахунки за ПДФО», 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» та 6511 «Розрахунки за єдиним соціальним внеском працівників підприємства» відповідно. За дебетом рахунків відображається сплата до бюджету, за кредитом нарахування. При автоматичному обліку за допомогою програми 1С розрахунок податків в основному ведеться за тими ж файлами, що і розрахунки доходів (зарплати, відпускних, лікарняних, відпустки та ін.). Конкретні утримання та нарахування зберігаються окремо для кожного працівника аналітичного обліку.

6. При відображенні додаткових доходів в бухгалтерському обліку насамперед слід проаналізувати специфіку операції та наявність зв'язку між фізичною особою та бізнесом, щоб відповідати встановленим нормативно-правовим стандартам бухгалтерського обліку та чинному податковому законодавству.

7. Декларування ПДФО є однією з важливих складових фінансової діяльності фізичних осіб країни. Кожна країна має свої закони та правила, які визначають порядок складання та подання звітності щодо цього податку. Відповідно до податкового законодавства, фізичні особи, які мають доходи, що підлягають оподаткуванню, повинні подавати звіт до Державної податкової служби України (ДПС). Ця заява подається щорічно та містить інформацію про нарахований податок та сплачений податок за рік. З 1 квітня 2023 року

починається звітний період за I квартал 2023 року обчислення податку, складання звіту щодо якого буде здійснюватися за новими правилами. Повна назва нового єдиного звіту – податковий розрахунок платника податку фізичної особи на суму нарахованого (виплаченого) доходу, утриманого з них податку, а також нарахованої суми єдиного внеску. Разом з об'єднанням податковий розрахунок отримує: розбивка місячних даних з ПДФО/ВЗ та ЄСВ. Проте сам звіт подається щокварталу; персоніфікація податку на доходи фізичних осіб та соціального страхування, а також військового збору (ВЗ).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник. 4-те вид., оновл. Київ: Знання, 2009. 450 с.
2. Гуцаленко Л.В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: монографія. К.: ННЦ ІАЕ, 2010. 372 с.
3. Дубовська О.В. Теоретичні засади заробітної плати як соціально-економічної категорії та її специфіка у галузі освіти. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.1/110.pdf>.
4. Дяченко Я.Я. Детінізація економіки у системі макроекономічного регулювання. Фінанси України. 2006. № 2. С. 68–79.
5. Жук В.М. Формування облікової політики підприємств туристичної сфери. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. № 2. С. 238-242.
6. Золотницька Ю.В. Облікова політика суб'єктів суспільного інтересу в умовах реформування системи бухгалтерського обліку. *Облік і фінанси*. 2017. № 4. С. 28-32.
7. Касич А.О., Онищенко О.В. Еволюція наукових підходів до формування облікової політики підприємства. *Вісник КрНУ ім. М. Остроградського*. 2013. Випуск 1 (78). С. 172-180.
8. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII; за станом на 27 березня 2014 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
9. Колот А.М. Методологічні аспекти розвитку теорії розподільчих відносин. URL: http://ief.org.ua/Arjiv_ET/Kolot408.pdf.
10. Колот А.М. Організаційно-економічний механізм регулювання заробітної плати і шляхи його вдосконалення (на матеріалах промислових підприємств України): автореф. дис. ... докт. екон. наук: спец. 08.06.01. URL:

http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=3997&start=1
4.

11. Конвенція про захист заробітної плати від 1 липня 1949 року № 95. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_146.

12. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

13. Король Г.О., Ізвекова І.М., Ясногор О.О. Сутність поняття «облікова політика» та методичні підходи до його формування в умовах підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 8. С. 780-784.

14. Мартин О.М. Заробітна плата як економічна категорія: соціально-економічні аспекти. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.7. С. 232–240.

15. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємств: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id

16. Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору: Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11 URL: <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/metod-recomendacii-buhobliku-subjektiv-derjavnogosektoru/metodichni-rekomendatsiyi-shchodo-oblikovoyipolitiki/>

17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_020

18. Непочатенко О.О., Боровик П.М., Парій Д.Ю. Оновлений механізм справляння податку на доходи фізичних осіб: проблеми та перспективи. *Економіка. Управління. Інновації*. 2016. 1 (16).

19. Овсюк Н.В. Облікова політика підприємства в частині оплати праці. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2012. № 4(62). С. 162-165.

20. Олійник В.С. Облікова політика як складова бухгалтерського обліку виплат працівникам у кримінально-виконавчих установах. *Управління розвитком*. 2016. № 2 (184). С. 96-101.

21. Податковий кодекс України: Кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 р. Дата оновлення: 25.02.2021. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17)
22. Подолянчук О.А. Облік доходів сільськогосподарських підприємств: теорія і практика: монографія. Вінниця: ПП «ТД «Едельвейс і К», 2010. 276 с.
23. Правдюк Н.Л. Формування облікової політики в управлінні сільськогосподарськими підприємствами. *Економіка АПК*. 2005. № 8. С. 79-85.
24. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
25. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 року № 3356-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.
26. Про облікову політику: Лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005 р. № 31-34000-10- 5/27793 URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id= 58984&cat_id=34931
27. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
28. Радова О.В., Ілюхіна Н.П. Проблемні аспекти оподаткування доходів фізичних осіб та їх вплив на формування фінансових ресурсів. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 4. С. 281–287
29. Фабіянська В.Ю. Сутність організації бухгалтерського обліку <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/5805/ 1/Фабіянська В..pdf>
30. Чібісова І.В., Драченко Д.В. Сутність облікової політики підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2016. Випуск 1(55). С. 108-111.
31. Швець Ю.О., Бахметова Я.Ю. Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми та перспективи в Україні та ЄС. Глобальні та національні проблеми економіки. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2017. № 17. С. 771–775.
32. Шмиголь Н.М., Монастирська Д.С., Антонюк А.А. Сучасні тенденції в організації оплати праці в зарубіжних країнах у розрізі систем оплати праці. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2016. № 2. С. 71-75.

33. Шулепова С.М. Організація бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Житомир: ЖІТІ, 2001. 576 с.

34. Щирба І. М. Сутність облікової політики підприємства щодо витрат на оплату праці та факторів впливу на її формування. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2009. Серія: економічні науки. Вип. 4(50). С. 191-193.

35. Щирба М. Т., Щирба І. М. Облікова політика в системі економічної безпеки підприємства. *Наукові записки*. 2013. № 1(42). С. 48-59.

36. Юнацький М.О. Концептуальна основа формування облікової політики підприємства для цілей бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Випуск 6. Ч. 3. С. 159-163.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІЛЬПО-ФУД»

Окремий звіт про сукупний дохід
за рік, що закінчився 31 грудня 2021

	Примітки	2021 тис.грн.	2020 тис.грн.
Дохід від реалізації	5	72 784 231	64 402 634
Собівартість реалізації	6	(52 182 935)	(47 249 897)
Валовий прибуток		20 601 296	17 152 737
Інші операційні доходи	7	412 331	323 521
Витрати на збут	8	(18 533 954)	(15 581 479)
Адміністративні витрати	9	(2 775 764)	(1 685 089)
Інші операційні витрати	10	(121 299)	(56 162)
Операційний (збиток)/прибуток		(417 390)	153 528
Інші доходи	11	563 547	84 957
Інші витрати	12	(16 678)	(1 350 048)
Фінансові доходи	13	314 875	201 154
Фінансові витрати	14	(2 358 809)	(2 225 413)
Дохід/(витрати) від участі в капіталі	15	(2 814)	(22 025)
Прибуток/(збиток) від переоцінки фінансових інвестицій, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	16	(8 879)	-
Збиток до оподаткування		(1 926 148)	(3 157 847)
Дохід/(витрати) з податку на прибуток	17	79 969	43 609
Збиток за рік		(1 846 179)	(3 114 238)
Інший сукупний дохід за рік		-	-
Загальний сукупний збиток за рік		(1 846 179)	(3 114 238)

Директор ТОВ "Сільпо-Фуд" Головний бухгалтер ТОВ
"Сільпо-Фуд"
Лесько Ю.А. Козак В.В.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІЛЬПО-ФУД»

Окремий звіт про фінансовий стан
Станом на 31 грудня 2021

	Примітки	31 грудня 2021 тис.грн.	31 грудня 2020 тис.грн.	31 грудня 2019 тис.грн.
АКТИВИ				
Необоротні активи				
Основні засоби	18	16 845 784	10 768 202	9 024 264
Нематеріальні активи	19	4 226 036	4 121 238	5 314 749
Інвестиції в дочірні компанії	20	272 809	-	-
Фінансові інвестиції	21	1 400 396	-	-
Відстрочені податкові активи	17	196 279	116 311	72 702
Передплати за основні засоби	22	711 069	403 539	278 490
Всього необоротні активи		23 652 373	15 409 290	14 690 205
Оборотні активи				
Запаси	23	6 461 632	5 622 330	5 225 838
Торгова та інша поточна дебіторська заборгованість	24	5 482 757	5 379 752	5 179 791
Поточні фінансові інвестиції	25	635 910	1 307 484	890 683
Векселі одержані	26	1 075 259	1 270 258	576 903
Дебіторська заборгованість за розрахунками бюджетом	17,27	51 946	19 883	27 657
Гроші та їх еквіваленти	28	1 163 038	1 091 012	1 637 364
Інші оборотні активи	30	137 550	120 450	466 070
Всього оборотні активи		15 008 092	14 811 169	14 004 306
Всього активи		38 660 465	30 220 459	28 694 511

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІЛЬПО-ФУД»

Окремий звіт про фінансовий стан (продовження)
Станом на 31 грудня 2021

	Примітки	31 грудня 2021 тис.грн.	31 грудня 2020 тис.грн.	31 грудня 2019 тис.грн.
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Власний капітал				
Статутний капітал	31	13 047 703	13 047 703	12 846 065
Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток)		(16 042 417)	(14 196 238)	(11 041 157)
Всього власний капітал		(2 994 714)	(1 148 535)	1 804 908
Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Банківські кредити	32	1 464 696	2 752 810	739 204
Непоточні зобов'язання з оренди	33	9 583 891	6 101 569	4 862 567
Інші непоточні фінансові зобов'язання	34	2 498 761	3 397 890	3 496 041
Інші непоточні зобов'язання	39	64 562	33 407	33 092
Всього непоточні зобов'язання		13 611 910	12 285 676	9 130 904
Поточні зобов'язання і забезпечення				
Банківські кредити	32	2 373 923	774 588	1 662 671
Поточні зобов'язання з оренди	33	1 604 645	1 438 015	1 115 986
Інші поточні фінансові зобов'язання	34	522 902	294 163	54 652
Торгова та інша поточна кредиторська заборгованість	35	22 511 700	15 513 661	14 195 207
Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом -	36	259 916	189 213	73 308
Зобов'язання за одержаними авансами	37	264 605	558 718	410 510
Поточні забезпечення	38	409 449	304 681	238 717
Інші поточні зобов'язання	39	96 129	10 279	7 648
Всього поточні зобов'язання		28 043 269	19 083 318	17 758 699
Всього зобов'язання		41 655 179	31 368 994	26 889 603
Всього власний капітал та зобов'язання		38 660 465	30 220 459	28 694 511

Ця фінансова звітність була затверджена до випуску 18 серпня 2022 від імені керівництва:

Директор ТОВ "Сільпо-Фуд" Головний бухгалтер ТОВ "Сільпо-Фуд"

Лесько Ю.А. Козак В.В.

НАЙБІЛЬШ УЖИВАНІ ДОДАТКИ ПОДАТКОВОГО РОЗРАХУНКУ		
Код Додатка	Призначення (назва додатка)	Хто подає
<u>Додаток 1</u> (Д1)	Відомості про нарахування зарплати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам	всі суб'єкти
<u>Додаток 4</u> (4ДФ)	Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого ПДФО та військового збору	всі суб'єкти
<u>Додаток 5</u> (Д5)	Відомості про трудові відносини осіб та період проходження військової служби	ті суб'єкти, у кого були відповідні події**
<u>Додаток 6</u> (Д6)	Відомості про наявність підстав для обліку стажу окремим категоріям осіб відповідно до законодавства	роботодавці, у яких є працівники, які потребують обліку спецстажу*
* є ще Додаток 2 (Д2) та Додаток 3 (Д3), які можуть заповнювати лише бюджетні установи/організації; ** до таких подій належать (див. абз. 2 п. 5 Розд. IV Порядку № 4): • укладання або розірвання трудового договору, у т.ч. й при працевлаштуванні на нове робоче місце; • укладання ЦПД або закінченні його дії у звітному кварталі; • переведення особи на іншу постійну посаду або роботу у одній і тій же установі/організації; • працівника було переміщено з одного структурного підрозділу до іншого; • призначенні працівника на нову посаду; • надання або закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами; • надання відпустки по догляду за дитиною по досягненню нею 3(6) років		

ДОДАТОК В

НУМЕРАЦІЯ ПОДАТКОВОГО РОЗРАХУНКУ ТА ДОДАТКІВ ДО НЬОГО – І КВАРТАЛ 2023					
Місяць	Додаток Д1		Додаток 4ДФ		
	Номер місяця у кварталі	Номер дodatка у Податковому розрахунку	Номер місяця у кварталі	Номер дodatка у Податковому розрахунку	Номер розрахунку
<i>Податковий розрахунок «Звітний», поданий у квітні 2023</i>					
січень	1	1	1	1	1
лютий	2	2	2	2	1
березень	3	3	3	3	1
<i>Податковий розрахунок «Звітний новий», поданий у травні 2023</i>					
січень	1	1	1	1	2
лютий	2	2	2	2	2
березень	3	3	3	3	2

Ім'я користувача: Бухгалтерського обліку та консалтингу Степаненко ...	ID перевірки: 1015404310
Дата перевірки: 03.06.2023 10:10:09 EEST	Тип перевірки: Doc vs Internet + Library
Дата звіту: 03.06.2023 10:18:07 EEST	ID користувача: 100005736

Назва документа: Загорний Юліан Вікторович (КБР)			
Кількість сторінок: 52	Кількість слів: 8024	Кількість символів: 61583	Розмір файлу: 2.31 MB ID файлу: 1015068024

Виявлено модифікації тексту (можуть впливати на відсоток схожості)

17%
Схожість

Найбільша схожість: 1.53% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1008185761)

12.2% Джерела з Інтернету	329	Сторінка 54
11.5% Джерела з Бібліотеки	204	Сторінка 58

0.07% Цитат

Цитати	1	Сторінка 59
--------	---	-------------

Не знайдено жодних посилань

1.68%
Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0.86% Вилучення з Інтернету	38	Сторінка 60
1.68% Вилученого тексту з Бібліотеки	244	Сторінка 60

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Підозріле форматування	18 сторінок
------------------------	-------------